

Sateenkaariperheet^{ry}

Toimintakertomus 2019

Hyväksytty kevätkokouksessa 30.3.2020

Sisältö

1.	Johdanto	3
1.1.	Vuositeemana perheellistymismahdollisuudet	3
2.	Vaikuttamistyö	3
2.1.	Vaikuttamistyötä ohjaavat strategiset painotukset	3
2.2.	Eduskuntavaalit, hallitusohjelma ja ohjelman toimeenpano	4
2.3.	Merkittävimmät käynnissä olleet vaikuttamistyön hankkeet	5
2.4.	Kansainvälinen vaikuttamistyö	6
2.5.	Monimuotoiset perheet -verkosto	7
2.6.	Yhteistyöverkoston kehittäminen	7
2.7.	Lausunnot, tiedotteet ja edustukset	8
3.	Ammatillisen työn kehittäminen ja tiedon tuottaminen	9
3.1.	Ammatilliset koulutukset, asiantuntijapäivät ja messut	9
3.2.	Selvityksiä sateenkaariperheiden hyvinvoinnista ja asemasta	10
3.3.	Perhesuhdekeskus – hyvinvointia sateenkaarikansan perhesuhteisiin	10
3.4.	Väriä perhehoitoon – sateenkaariperheet perhehoitajiksi	11
3.5.	Sateenkaariperheitä koskevat julkaisut	12
4.	Vertaistoiminta, perheiden tukeminen ja neuvonta	12
4.1.	Monimuotoista vertaistoimintaa perheille	12
4.1.1.	Kumppanuusvanhemmuus- ja apilaperhetoiminta	12
4.1.2.	Vertaistoiminta perhehoitajille	13
4.1.3.	Sukupuoleltaan moninaisten perheet	13
4.1.4.	Uusperheet	14
4.1.5.	Koululaisten toiminta	14
4.1.6.	Vapaaehtoisesti toteutettua paikallistoimintaa 15 paikkakunnalla	14
4.1.7.	Leirimuotoinen vertaistuki palvelee koko Suomea	20
4.1.8.	Rakkaussuhteita voimistava vertaistoiminta ennalta ehkäisee ongelmia	21
4.1.9.	Sateenkaari-ihmisten ja heidän läheistensä suhteita tukeva vertaistoiminta	21
4.1.10.	Eroauttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen	22
4.1.11.	Verkkovertaistoiminta	22
4.2.	Vertaistoinnin kehittämiseen panostetaan neuvonnalla, koulutuksella ja palkitsemisella	23
4.3.	Perheiden ja perhettä suunnittelevien neuvonta ja tuki	24
4.3.1.	Neuvontapalvelu palvelee perheitä arjen tilanteissa	24
4.3.2.	Ammatillinen tuki haastavissa perhetilanteissa	24
4.3.3.	Sateenkaariperheiden perhevalmennus	26
4.3.4.	Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet	26
4.4.	Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta	27
4.4.1.	Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä	27
4.4.2.	Pride-tapahtumiin perhesisältöjä	27
5.	Järjestön toiminta	28
5.1.	Jäsenpalvelujen kehittäminen	28
5.2.	Viestintä	28
5.3.	Hallinto	29
5.3.1.	Henkilöstö	30
5.3.2.	Toimitilat	30
5.3.3.	Talous	30
6.	LIITE 1: Koulutukset	32
7.	LIITE 2: Kaikkien Perheiden Suomi –hankkeen toimintakertomus	33

1. Johdanto

Sateenkaariperheet ry on lastensuojelu- ja perhejärjestö, joka tekee

- Ihmisoikeustyötä
- Perhepolitiikan kehittämistyötä
- Lapsi-, perhe- ja nuorisotyötä
- Sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluiden kehittämistyötä
- Moninaisuuskasvatustyötä

Sateenkaariperheet ry kuuluu jäsenenä Lastensuojelun Keskusliittoon, Setaan, Ilgaan, Nelfaan, Transgender-Europeen, IFEDiin, Parisuhdekeskus Katajaan, Sosteen ja Väestöliittoon.

Sateenkaariperheet ry:n toimintavuosi 2019 oli yhdistyksen kahdeskymmenestoinen.

Sateenkaariperheet ry:lle myönnettiin Helsinki Priden yhteydessä Ylpeys muuttaa maailmaa -tunnuspalkinto. Helsinki Pride -yhteisö ry:n myöntämän tunnustuksen perusteluiden mukaan "Sateenkaariperheet ry on vaikuttanut sateenkaariyhteisön ja erityisesti sateenkaariperheiden asemaan niin valtakunnallisen vertaistoiminnan kuin kehittämishankkeiden sekä dynaamisen vaikuttamistyön kautta. Sateenkaarijärjestöille Sateenkaariperheet ry on näyttänyt pioneerin mallia, miten lisätä tukea, tietoa ja oikeuksia, jotka perheille kuuluvat."

1.1. Vuositeemana perheellistymismahdollisuudet

Tavoitteena oli kiinnittää yleistä huomiota sateenkaari-ihmisten perheellistymismahdollisuuksiin, vaikuttaa lainsäädäntöön ja palvelujärjestelmään perheellistymismahdollisuuksien parantamiseksi sekä tukea sateenkaari-ihmisiä perheen perustamisessa tiedottamalla, neuvomalla ja tarjoamalla ammatillista ja vertaistukea.

Vuositeema näkyi toimintavuoden aikana erityisen selkeästi vaikuttamistyössä (ks luku 2), jossa vuositeema liittyi sijaissynnytykseen, hedelmöityshoitosyrjinnän lopettamiseen, translain uudistamiseen, adoptioon, perhehoitoon sekä apilaperheiden juridiseen asemaan. Koulutustoiminnassa (ks. luku 3) korostui ennen kaikkea lastensuojelun ammattilaisten kouluttaminen perhehoidon ja adoption osalta. Vertaistoiminnassa (ks. luku 4) lisättiin esimerkiksi vanhemmuuskumppaneille/apilaperheille tarjottavaa tietoa, neuvontaa ja tukea perheen perustamiseen, sekä tiedotettiin aktiivisesti perhehoidosta ja adoptiomahdollisuuksista sateenkaari-ihmisille

2. Vaikuttamistyö

2.1. Vaikuttamistyötä ohjaavat strategiset painotukset

Yhteiskunnallisen vaikuttamistyön pohjana toimii yhdistyksen syyskokouksen vuonna 2017 vahvistama 'Perhepoliittiset tavoitteet 2018–2022' -tavoiteohjelma. Perhepoliittiset tavoitteet koostuvat 10 tavoitealueesta, jotka löytyvät kotisivuilta. Painopistealueena strategiassa on sukupuolen moninaisuus.

Vuositeemana 2019 oli perheellistymismahdollisuudet, joka näkyi vaikuttamistyössä monin tavoin: sateenkaariperheiden sijaisvanhemmuutta ja adoptiota edistettiin, sijaissynnytystä ajettiin hallitusohjelmaan ja valmisteluun, lahjasoluhoidot saatiin tuomioistuimen päätöksellä. Vuositeema liittyi olennaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun – syntyvyyden syöksylaskuun. Keskusteluun osallistuttiin esimerkiksi tiedotteella: Sateenkaari-ihmisten toivottu lapsiluku on kaukana

toteutumisesta - yhteiskunnan tuettava myös sateenkaariperheiden lapsiperheellistymistä. Hallitusohjelman kirjaukset tukevat syntyvyyden kasvua myös sateenkaariperheissä:

”Tavoitteena on, että ihmisiä tuetaan kohti toivomaansa lapsimäärää. Perheellistyä voi monella tapaa ja erilaiset perhemallit ovat yhtä arvokkaita. Hallitus aikoo tukea tahottomasti lapsettomien perheellistymistavoitteita eri keinoin ja turvata hedelmöityshoitojen yhdenvertaisen saatavuuden.”

Toimintavuonna vaikuttamistyön keskiössä oli huhtikuun eduskuntavaalit ja hallitusohjelmavaikuttaminen. Yhdistyksen tavoitteet onkin huomioitu Rinteen ja Marinin hallitusohjelmassa ilahduttavan hyvin. Ennen kaikkea vanhemmuuslain ja sijaissynnytyksen selvittämisen valikoitumisessa hallitusohjelmaan on yhdistyksen panos ollut erittäin merkittävä.

Toimintavuoden aikana tuli voimaan kaksi merkittävää lakiuudistusta: äitiyslaki huhtikuussa ja laspenhuoltolaki joulukuussa. Vaalivuonna uutta lainsäädäntöä ei ehditty säätää. Oikeudellinen voitto saatiin, kun yhdistyksen liikkeelle sysäämät valitukset johtivat hallinto-oikeuden päätöksellä siihen, että myös naisparit ja itselliset naiset alkoivat saada lahjasoluhoidoita julkisilla hedelmöityshoitoklinikoilla. Tämän tavoitteen eteen yhdistyksessä on tehty valtavasti työtä aina hedelmöityshoitolaain säätämisestä 2007 alkaen.

2.2. Eduskuntavaalit, hallitusohjelma ja ohjelman toimeenpano

- Vaaleihin 2019 yhdistyksen hallitus asetti neljä hallitusohjelmataavoitetta
- Hallitusohjelmataavoitteita vietiin päättäjien tietoisuuteen useissa tiedotteissa, mediahaastatteluuissa, yhteistyökumppanien ja viranomaisten kautta, puoluekokouksissa, eduskuntaryhmien tilaisuuksissa sekä, tärkeimpänä, henkilökohtaisten kontaktien kautta, myös hallitusneuvottelujen aikaan suoraan hallitusneuvotteluihin osallistuneille päättäjille.
- Oma vaalikampanja: sateenkaariperheitä rohkaistiin lähettämään omalle ehdokkaalle viesti ja sen liitteenä yhdistyksen hallitusohjelmataavoitteet
- Yhteistyöverkostojen yhteiset vaalikampanjat:
 - Setan koordinoima Sateenkaarikansanedustaja-kampanja. 41 istuvista kansanedustajista sitoutui kampanjan tavoitteisiin. Yhdistys mukana laatimassa taustamateriaaleja ja vastaamassa yhteydenottoihin perhepolitiikasta.
 - Lastensuojelun keskusliiton koordinoima Ääni lapselle -kampanja. 46 istuvista kansanedustajista sitoutui kampanjan tavoitteisiin, joissa sateenkaari-teemat näyttävästi esillä. Yhdistys osallistui kampanjamateriaalien tuottamiseen. Yksi kampanjan isoista teema-alueista oli turvallinen lapsuus. Sen yhteydessä kampanja kiinnitti erityisen suurta huomiota sateenkaarilasten ja sateenkaariperheiden lasten turvalliseen kasvuympäristöön. Kaikille lapsille toivottiin tilaa kasvaa omaan suuntaansa. Tavoitteena edistää sateenkaariperheiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja niissä elävien lasten oikeuksia.
- Eduskuntavaalien jälkeen hallitusohjelmavaikuttamista pyrittiin tekemään myös säätytalon edessä järjestetyillä yleisötilaisuuksilla, yksi yhteistyössä sateenkaarijärjestöjen kanssa, toinen Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa.
- Yhdistyksen neljästä hallitusohjelmataavoitteesta hallitusohjelmaan kirjattiin kolme: translain uudistaminen, sijaissynnytykslain sekä vanhemmuuslain säätäminen. Sijaissynnytykslain ja vanhemmuuslain ottamisessa yhdistyksen panos on ollut ratkaiseva. Lisäksi muita sateenkaariperheiden hyvinvoinnin kannalta olennaisia hankkeita oli hallitusohjelmassa kymmenkunta. Sateenkaarioliittinen toimintaohjelma jäi vuosikymmenen vaatimuksistamme huolimatta edelleen hallitusohjelman ulkopuolelle.
- Hallituksen nimittämisen jälkeen on kontaktoitu olennaiset ministerit esikuntineen, ja tavattu oikeusministerin ja sote-ministerin valtiosihteerit. Monimuotoiset perheet on tavannut kaikki perheasioissa olennaiset ministerit. Heidän kauttaan on lähetetty myös sateenkaariperheiden terveisiä.

- On oltu mukana lapsistrategian valmistelussa jo vuodesta 2018. Keväällä 2019 yhteinen kannanotto Setan ja Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa: Lapsistrategian lähtökohdaksi lasten ja perheiden moninaisuus ja haavoittuviin ryhmiin kuuluvien lasten suojeleminen.

2.3. Merkittävimmät käynnissä olleet vaikuttamistyön hankkeet

- Translainsäädännön uudistuksessa yhdistyksen tavoitteena: alaikäisten mahdollisuudet, sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vanhemmuusmerkinnät, sukupuolineutraali perhevapaat sekä hedelmällisyysneuvonta ja sukulolujen talletusmahdollisuus. Uudistus on mukana hallitusohjelmassa.
 - Mieliopidekirjoitus yhdessä lapsiasiavaltuutetun ja Väestöliiton kanssa: ”Translain on huomioitava lapsen oikeudet” vaati sukupuolen vahvistamisen vahvistamista myös alaikäisille. Merkittävä ja vaikuttava kirjoitus, johon myöhemmät viranomaistekstitkin viittaavat
 - Lapsiasiavaltuutetun HLBTI ja lapset -työryhmässä tehty työ alaikäisten huomioimiseksi sukupuolen vahvistamista koskevassa lainsäädännössä
 - Kysely (n=134) sukupuolivähemmistöihin kuuluville vanhemmille tai vanhemmuutta harkitseville koskien translain säätämisen yhteydessä esiin nousevia teemoja.
 - Lausunto ja konsultaatiot translainsäädännön uudistuksen valmistelutyöryhmälle
 - Tiedote ja uutiset pohjautuen kyselyyn ja lausuntoon: Sukupuolivähemmistöihin kuuluvien perheellistymismahdollisuuksia edistettävä
- Vanhemmuuslaki saatiin hiukan yllättäen hallitusohjelmaan, loppuvuosi kului valmistelun käynnistämisen ja sisällönmäärittelyn edistämiseksi (hallitusohjelma ei mainitse mitään sisällöstä, ja poliittinen ohjaus asiassa ollut epäselvää).
 - Työstetty yhdistyksen tavoitteita taustoittava paperi sekä tiedote: Vanhemmuuslain huomioitava lapsen oikeus KAIKKIIN vanhempiinsa – nämä kaksi asiaa pitää mahdollistaa.
 - Tavattu valtiosihteeri ja virkamiehiä, vaikutettu valmistelun sisältöihin translain uudistamishankkeen kautta
 - Syötetty mediaan juttuideoita ja haastateltavia useamman vanhemman perheistä
- Sijaisnnytyislainsäädännön selvittäminen saatiin hallitusohjelmaan pienen yhteistyöverkoston (Sateenkaariperheet, Simpukka, Kohtuuttomat ja Monimuotoiset perheet) sitkeällä vaikuttamistyöllä, jota on tehty vuodesta 2012 lähtien.
 - Julkaistiin mieliopidekirjoituksia ja syötettiin teemaa median käsiteltäväksi. Mediassa olikin vuoden aikana kiihtyvällä vauhdilla näyttäviä artikkeleita ja TV-ohjelmia teemasta. Teemaa pidettiin myös jatkuvasti esillä sosiaalisessa mediassa.
 - Tavattiin oikeusministerin valtiosihteeriä. Työstettiin teemaa taustoittavia materiaaleja vaikuttamistyön tueksi. Osallistuttiin teemaa käsitteleviin keskustelutilaisuuksiin. Rohkaistiin Väestöliittoa ottamaan kantaa, millä olikin merkittävä vaikutus julkiseen keskusteluun.
- Perhevapaaudistusta valmistelevalle työryhmän työtä seurattiin, lähetettiin virkamiehille aiheeseen liittyviä ehdotuksia ja oltiin kuultavana työryhmässä loppuvuodesta.
- Lahjasoluhoidot naispareille ja itsellisille naisille käynnistettiin loppuvuodesta sen jälkeen kun hallinto-oikeus oli todennut sairaanhoitopiirien aiemman käytännön syrjiväksi. Yhdistyksen yli 10 vuotta jatkunut vaikuttamistyö syrjinnän lopettamiseksi kantoi vihdoinkin hedelmää.
 - Selvitettiin sairaanhoitopiirien uusien käytäntöjen ja tarjoamien hoitojen yksityiskohtia, tiedotettiin perheille laajasti uusista mahdollisuuksista ja sen reunaehdoista. Sairaanhoitopiirit ovat raportoineet yllättävän suurista hoitoon hakeutuneiden määristä.
 - Rekrytoitiin laaja järjestötoimijoiden joukko innostamaan omia kohderyhmiään lahjasolujen lahjoittamiseen. Sairaanhoitopiirit ovat raportoineet yllävän suurista lahjoittamääristä.

- Keskusteltiin Kelan kanssa yksityisten lapsettomuushoitojen syrjivän korvauskäytännön uudistamisesta. Näyttää siltä, että tämän syrjinnän lakkauttamiseen tarvitaan siihen liittyvä oikeusprosessi.
- Perhehoitohanke käynnistyi vuonna 2018. Se on luonteeltaan nimenomaan vaikuttamistyön hanke. Sillä pyritään muuttamaan niitä käytäntöjä, joiden takia sateenkaariperheet ovat toistaiseksi toimineet vain hyvin vähän perhehoitajina ja lapsia on sijoitettu sateenkaariperheisiin ylivarovaisesti. Katso hankkeesta luvussa 3.
- Yhdistys jatkoi vaikuttamistyötään myös adoptiolautakunnan täysistunnossa, jossa seurattiin toimintavuoden aikana miten yhteisen adoption mahdollistuminen vuonna 2017 samaa sukupuolta oleville pareille eteni palvelujärjestelmässä. Adoptioperheet ry:n kanssa käynnistettiin yhteistä vaikuttamis-, tiedottamis- ja vertaistoimintaa samaa sukupuolta oleville adoptiohakijoille ja –vanhemmille.
- Sateenkaariperheet oli mukana valmistelemaan kansallista tavoite- ja toimenpidesuunnitelmaa vuosille 2019-2025 lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä.
- Äitiyslain (voimaan 1.4.) säätäminen ja lapsenhuoltolain (voimaan 1.12.) uudistaminen toivat merkittäviä parannuksia sateenkaariperheiden lasten oikeusturvaan. Molempien uudistusten toimeenpanoa on seurattu erittäin tarkasti. Äitiyslain uudistamiseen liittyen on tehty kysely klinikoilla äitiyslain voimaantumisen jälkeen asioineille. Tammikuussa 2020 kyseltiin kokemuksia äitiyden tunnustamisesta neuvolassa. Molempien uudistusten viestintään perheille on käytetty kaikkia viestintäkanavia toistuvasti koko toimintavuoden ajan. Neuvontapalveluun tullut valtavat määrät näitä uudistuksia koskevia kyselyitä (ks. luku 4.3.1.)

2.4. Kansainvälinen vaikuttamistyö

Kansainvälisen vaikuttamistyön tärkeitä kumppaneita ovat kattojärjestömme Nelfa (Network of European LGBTIQ* Families Associations), IFED (International Family Equality Day), Transgender Europe, Ilga ja Ilga-Eurooppa. Yhdistys on ollut mukana perustamassa Nelfaa ja IFEDiä. Eurooppalaista vaikuttamistyötä tehdään myös suomalaisten kattojärjestöjemme LSKL:n (esimerkiksi lapsen oikeuksien sopimuksen raportointi) ja Väestöliiton kautta (esimerkiksi vaikuttamalla eurooppalaisten perhejärjestöjen kattojärjestön, Cofacen, työhön). Yhdistyksen hallitus käynnisti kansainvälisen toiminnan tavoitteiden määrittelyn loppuvuodesta 2019.

Kansainvälisen vaikuttamistyön tapahtumia vuonna 2019:

- Nelfan vuosikokous ja oheisseminaari järjestettiin Helsingissä maaliskuussa 2019. Yhdistys vastasi lapsen oikeuksien teemaisen seminaarin ohjelmasta ja kaikista kokousjärjestelyistä. Seminaarissa pohdittiin, kuinka sateenkaarijärjestöissä voitaisiin aiempaa paremmin hyödyntää lapsen oikeuksien sopimusta, sopimustyökaluja ja laajemminkin lapsen oikeuksien näkökulmaa. Vuosikokouksen yhteydessä järjestettiin myös yhteinen tilaisuus suomalaisille perheille ja kansainvälisille kokousvieraille.
- Toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja osallistuivat maailman kattojärjestön Ilgan joka toinen vuosi järjestettävään yleiskokoukseen ja konferenssiin Wellingtonissa maaliskuussa. Toiminnanjohtaja käytti kokouksessa myös Nelfan äänivaltaa. Tapahtuman yhteydessä järjestettiin myös IFEDin ensimmäinen vuosikokous. Kansainvälisen perhepäivän koordinaatioryhmä järjestäytyi yhdistykseksi vuonna 2018 ja Sateenkaariperheet ry liittyi IFEDin jäseneksi vuonna 2019. Tapahtumassa järjestettiin yhteistyössä IFEDin kanssa työpaja, jossa sateenkaariperheaktivistit Afrikasta, Aasiasta ja Oseaniasta esittelivät työtään.
- Sateenkaariperhejärjestöt kaikilla mantereilla, 50 maassa ja 117 kaupungissa järjestivät Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän (IFED) tapahtumia 3.5.2019. Sateenkaariperhepäivän tapahtumista Suomessa ks. luku 4.
- Cofacen vuosikokous järjestettiin Suomessa syyskuussa. Väestöliiton kautta oltiin kuulolla kokousjärjestelyistä ja ehdotettiin Nelfan nimissä puheenvuoroa tapahtumaan.

Toiminnanjohtaja oli paikalla konferenssissa Nelfan edustajana. Cofacen tavoitteissa ja puheissa alkaa näkyä perheiden monimuotoisuuden ymmärtäminen ja huomioiminen.

- Syyskuussa yhdistys sai kutsun osallistua Suomen EU-puheenjohtajuuskauden korkean tason seminaariin Brysselissä, jossa pohdittiin satapäisen sateenkaarijärjestö- ja ihmisoikeustoimijajoukon kesken komission tulevan kauden sateenkaaristrategian sisältöjä. Toiminnanjohtaja osallistui erityisesti sateenkaariperheiden vapaan liikkuvuuden työryhmän työskentelyyn.
- Toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja osallistuivat Ilga-Euroopan vuosikokoukseen ja konferenssiin Prahassa lokakuussa. Tapahtuma on yhdistykselle ja Nelfalle tärkeä verkostoitumisen, suunnittelun ja innostamisen paikka. Toiminnanjohtaja osallistui järjestelyihin kahdessa työpajassa. Toinen koski Nelfan keräämää sateenkaariperheoikeuksien Euroopan karttaa. Toisessa työpajassa pohdittiin sateenkaariperheitä koskevan vaikuttamistyön koordinoitua järjestöjen kesken.

2.5. Monimuotoiset perheet -verkosto

Kaikkien Perheiden Suomi on vuosina 2017–2019 toimiva vaikuttamistyön hanke, jonka takana on Monimuotoiset perheet -verkosto ja sen kymmenen jäsenjärjestöä. Sateenkaariperheet ry hallinnoi hanketta verkoston puolesta. Hanke sai vakituisluonteisemman Ak-rahoituksen vuodesta 2020. Vakinaistettua toimintaa varten verkostolle luotiin strategia ja johtosääntö vuoden 2019 aikana.

Useat verkoston perhepoliittisista tavoitteista edistävät suoraan tai välillisesti yhdistyksen perhepoliittisia tavoitteita. Hanke on erittäin keskeinen osa yhdistyksen vaikuttamistyötä. Se ei korvaa yhdistyksen tekemää työtä, vaan täydentää sitä ja antaa tukea ja leveämmät hartiat, kun niitä tarvitaan. Hanke inspiroi, ideoi ja lietsoo verkoston järjestöjen tekemää vaikuttamistyötä. Hankkeen toimintakertomus 2019 löytyy kokonaisuudessaan tämän toimintakertomuksen liitteenä. Luvussa 2.6. lueteltu verkoston kanssa yhteistyössä annetut lausunnot.

2.6. Yhteistyöverkostojen kehittäminen

Strateginen verkostoituminen on ollut jo pitkään yhdistyksen vaikuttamistoiminnan kulmakiviä. Toimintavuoden aikana käynnistettiin uusia yhteistyöverkostoja ja kehitettiin olemassa olevia.

- *Lapsiasiavaltuutetun* kanssa yhteistyö oli vakiintunut hyvin kiinteäksi, kun valtuutettu perusti HLBTI ja lapset -työryhmän ja kutsui yhdistyksen toiminnanjohtajan sen puheenjohtajaksi kaudelle 2015-2019. Vuonna 2019 yhteistyö ylsi kulminaatiopisteeseensä, kun valtuutetun hallitusneuvotteluihin nostamat viestit sisälsivät useita yhdistykselle tärkeitä tavoitteita. Samalla valtuutetun toimikausi päättyi, eikä uusi lapsiasiavaltuutettu jatkanut HLBTI ja lapset -työryhmän toimintaa. Yhteistyön uudet suunnat uuden valtuutetun kaudella ovat vielä käymistilassa.
- *Sateenkaaripoliittinen vaikuttamistyön verkosto* käynnistettiin vuoden 2019 alusta. Verkoston kutsuu kokoon Seta ja siihen kuuluu sateenkaaripoliittista vaikuttamistyötä tekeviä sateenkaari-, ihmisoikeus-, ja nuorisojärjestöjä. Verkoston kokoontumiset ovat osoittautuneet arvokkaaksi tavaksi päivittää ja synkronoida yhteistyötä.
- *Seta ry* on yhdistyksen kattojärjestö ja vaikuttamistyön kumppanina kaikista merkittävien. Sateenkaariperheet ry:n työ niveltyy Setan toimintaan hyvin saumattomasti.
- Vuonna 2019 verkostoiduttiin aiempaa enemmän *intersukupuolisuuteen* liittyvien kysymysten äärellä, esimerkiksi Setan TIKA-hankkeen ja intersukupuolisuus.fi-aktivistien kanssa.
- Uusi yhteistyö käynnistettiin *Imetyksen tuki ry:n* kanssa tavoitteena tuottaa sateenkaariperheille tietoa imetyksestä, mukaan lukien ei-synnyttäneen vanhemman toimiminen imettäjänä.

- *Perhehoitohanke* uutena toimintamuotona teki yhteistyötä useiden perhehoidon parissa toimivien niin julkisten kuin järjestöjen ja yksityistenkin palveluntuottajien kanssa. Yhteistyöverkosto kasvoi toimintavuoden aikana sekä perhehoidon että adoption alalla.
- Simpukan, Kohtuuttomat ry:n, Väestöliiton ja Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa tehtävä työ sijaissynnytlainsäädännön edistämiseksi kantoi suurta hedelmää, kun sijaissynnytys saatiin hallitusohjelmaan (ks. luku 2.2.)
- *Ihmisoikeusjärjestöjen Amnesty ja Ihmisoikeusliitto* kanssa tehtiin vaikuttamisyhteistyötä, ennen kaikkea translain osalta.
- *Monimuotoiset perheet -verkosto* on kymmenen perhejärjestön verkosto, joka käynnisti yhteisen vaikuttamistyön hankkeen vuonna 2013. Yhdistyksen merkittävin yhteistyöverkosto.
- *Väestöliiton* kanssa yhteistyössä jatkettiin Hyvä Kysymys –palvelun yhteistä tuottamista. Väestöliiton kanssa tehdään koko ajan tiiviimmin yhteistyötä myös vaikuttamistyötä esimerkiksi sukupuolen moninaisuuteen ja sijaissynnytykseen liittyen. Vuoden 2019 alusta Toiminnanjohtaja on toiminut Väestöliiton hallituksen jäsenenä.
- *Lastensuojelun Keskusliitto* on perhehoitohankkeen kumppani. Lisäksi keskusliitto on keskeinen kumppani vaikuttamistyössä.
- *Perhesuhdekeskuksen* myötä yhteistyötä on tehty aiempaa laajemmin pari- ja perhesuhteiden hyvinvointiin ja eroauttamiseen liittyvien toimijoiden kanssa (mm. kirkon perheneuvonta, Sininauhaliiton erotyö, pk-seudun eropalvelut, Parisuhdekeskus Kataja). Järjestöjen ja kirkon parisuhdeverkostossa ollaan jälleen aktivoitunut.

Muita tärkeitä yhteistyökumppaneita, joiden kanssa on toimittu aktiivisesti vuoden 2019 aikana, ovat ainakin yhdenvertaisuusvaltuutettu, tasa-arvovaltuutettu, MLL, Pienperheyhdistys, Trasek ry, Regnbågsankan ja joukko Setan paikallisjärjestöjä.

2.7. Lausunnot, tiedotteet ja edustukset

Lausunnot

Vaalivuonna ei lausunnotteille tullut yhtä suurta määrää hankkeita kuin normaalina vuonna. Tästäkin huolimatta vain kaikkein kriittisimpiin lausuntopyyntöihin kyettiin vastaamaan, koska vaikuttamistyön henkilöresurssointi on puutteellista. Kohdennettuja lausuntopyyntöjä ministeriöiltä tuli vuoden aikana yhdeksän, vain kahteen kyettiin vastaamaan:

- Lausunto perhevapaista STM:lle 22.10.2019
- Lausunto translainsäädännöstä STM:lle 9.11.2019

Tiedotteet ja kannanotot¹

- Euroopan sateenkaariperhejärjestöt Helsinkiin - lapsen oikeudet teemana avoimessa seminaarissa
- Lapsistrategian lähtökohdaksi lasten ja perheiden moninaisuus ja haavoittuviin ryhmiin kuuluvien lasten suojelu
- Äitiyslaki voimaan 1. huhtikuuta - miksi Sateenkaariperheet ry haikailee jo vanhemmuuslakia?
- HUS raportoi aloittavansa hedelmöityshoidot naispareille – nyt Kelankin tulee vihdoin muuttaa syrjivät korvausperusteensa
- 40 järjestöä: On aika ottaa harppaus sateenkaari-ihmistien oikeuksien turvaamiseksi

¹ Tiedotteet luettavissa kotisivuilla ja STT Info -palvelussa

- Lapsen oikeudet on huomioitava sukupuolen vahvistamista koskevassa lainvalmistelussa
- Vanhemmuuslain huomioitava lapsen oikeus KAIKKIIN vanhempiinsa - nämä kaksi asiaa pitää mahdollistaa
- Korkean tason LHBTI-konferenssi tänään – Suomen edistettävä EU:n laajuista LHBTI-toimintaohjelmaa
- Sateenkaari-ihmisten toivottu lapsiluku on kaukana toteutumisesta - yhteiskunnan tuettava myös sateenkaariperheiden lapsiperheellistymistä

Yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa annetut lausunnot ja kannanotot:

- Lausunto sosiaaliturvan uudistustarpeista monimuotoisten perheiden näkökulmasta. Toimihanke, Valtioneuvoston kanslia 9.1.2019.
- Lausunto lapsiperhejärjestöjen pyöreään pöytään 4.2.2019
- Lausunto Helsingin kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelmasta Helsingille 1.3.2019
- Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle subjektiivisen kokoaikaisen varhaiskasvatusoikeuden palauttamisesta 22.8.2019
- Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle perhevapaa-uudistuksesta 22.10.2019
- Lausunto mielenterveysstrategiasta STM:lle 28.10.2019
- Kannanotto: Leskeneläke on uudistettava tasa-arvoisesti 1.11.2019
- Puheenvuoro pienten lasten tietopohjan hyödyntämisestä THL:lle

Edustukset

- Toiminnanjohtaja toimi Väestöliiton hallituksen jäsenenä (kausi 2019-2021)
- Toiminnanjohtaja toimi adoptiolautakunnan täysistunnon jäsenenä (varajäsen Anna Moring)
- Toiminnanjohtaja toimi Lapsiasiain neuvottelukunnan jäsenenä (kausi 2015–2019)
- Toiminnanjohtaja toimi Lapsiasiain neuvottelukunnan HLBTI ja lapset -työryhmän puheenjohtajana (kausi 2015–2019); johtava asiantuntija ja tutkija jäsenenä.
- Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Monimuotoiset perheet –verkostossa
- Toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja toimivat yhdistyksen edustajina Ilga-Europen vuosikokouksessa Prahassa ja Ilgan vuosikokouksessa Wellingtonissa.
- Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Nelfan vuosikokouksessa Helsingissä ja IFEDin vuosikokouksessa Wellingtonissa.
- Vertaistoiminnan koordinaattori ja Perhesuhdekeskuksen projektipäällikö toimivat Väestöliiton Kannustavan vanhemmuuden kumppaniverkostossa
- Johtava asiantuntija toimi asiantuntijajäsenenä Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan miesjaostossa 2016–2019
- Johtava asiantuntija toimiti asiantuntijajäsenenä Ev. lut. kirkon kasvatus- ja perheasiain neuvottelukunnassa 2017–2020
- Perhesuhdekeskuksen perhetyöntekijä toimi eroaikuttajien verkostossa

3. Ammatillisen työn kehittäminen ja tiedon tuottaminen

3.1. Ammatilliset koulutukset, asiantuntijapäivät ja messut

Yhdistyksessä toimi vuosina 2012-2017 koulutushanke, jota rahoitti OKM. Kesästä 2017 ammattilaisten ja opiskelijoiden koulutustoimintaa on toteutettu huomattavasti pienemmässä mittakaavassa. Koulutushankkeen kouluttamat vapaaehtoiset kouluttajat eivät ole enää vuonna 2019 kyettyneet päivätöiltään hoitamaan päiväaikoihin tapahtuvia koulutuksia. Vapaaehtoiset kouluttajat ovat myös maantieteellisesti sijoittuneet niille alueille, joilta koulutuskyselyitä ei paljoa tule. Kaikki koulutukset on siis hoidettu työntekijävoimin.

Saatuihin koulutuspyyntöihin on pyritty vastaamaan, mutta aktiivista ja suunnitelmallista koulutustoimintaa on toteutettu vain hankkeiden kohderyhmien osalta. Perhesuhdekeskus on

kouluttanut perhe-, pari- ja eroneuvonnan ammattilaisia, perhehoitohanke lastensuojelun ammattilaisia.

Ammatillisia koulutuksia järjestettiin vuonna 2019 yhteensä 20 kappaletta 9 eri paikkakunnalla ympäri Suomen. Koulutuksilla (yht. 43 oppituntia) tavoitettiin 718 perheitä työssään kohtaavaa ammattilaista tai tulevaa ammattilaista.

Yhdistyksen koulutuksista saatu palaute on ollut erinomaista. Koulutussisältöjä on kehitetty aktiivisesti koulutuspalautteen, tutkimushankkeesta saadun tiedon ja perheiden kokemusten pohjalta. Toimintavuoden aikana otettiin uusintapainos kasvatus- ja opetusalan ammattilaisille suunnatusta oppaasta. Yhdistyksen oppaita ja esitteitä jaettiin runsaasti koulutusten, messujen ja ammatillisten päivien yhteydessä, usein Monimuotoiset perheet -verkoston yhteisen messupöydän yhteydessä. Yhdistys vastasi verkoston yhteisestä pöydästä terveydenhoitajapäivillä Rovaniemellä.

Perhesuhdekeskus koulutti vuoden aikana lastensuojelun ammattilaisia sateenkaari-ihmisten perhe- ja läheissuhteiden erityiskysymyksistä perhehoitohankkeen järjestämissä koulutuksissa. Lisäksi Perhesuhdekeskuksen työntekijät kohtasivat satoja perhe-, pari- ja erotyön ammattilaisia valtakunnallisilla lastensuojelupäivillä ja parisuhdepäivillä. Kohtaamisissa esiteltiin runsain mitoin sateenkaaripalveluiden palveluohjauksella (painettuna Perhesuhdekeskuksen esitteessä), jota ammattilaiset pitävät erinomaisena työvälineenä lisätiedon ja tuen etsinnässä.

Perhehoitohankkeen koulutuksista ja osallistumisista tarkemmin hankkeen esittelyssä alla luvussa 3.3.

3.2. Selvityksiä sateenkaariperheiden hyvinvoinnista ja asemasta

Tutkimushankkeen päätyttyä yhdistyksellä ei ole varsinaisia resursseja tehdä tutkimuksia sateenkaariperheiden hyvinvoinnista ja asemasta. Pienimuotoisia kyselyitä kuitenkin tehdään jatkuvasti oman vaikuttamis- ja vertaistoiminnan kehittämiseksi

- Lokakuussa tehtiin kysely (n=134) sukupuolivähemmistöihin kuuluville vanhemmille tai vanhemmuutta harkitseville koskien translain säätämisen yhteydessä esiin nousevia teemoja: sukupuolitetut vanhemmuusmerkinnät, perhe-etuudet, hedelmällisyysneuvonta ja sukusolujen tallettaminen.
- Toukokuussa tehtiin kysely (n=12) ensimmäisenä hedelmöityshoitoklinikoille äitiyslain voimaantulon jälkeen ehtineiden naisparien kokemuksista.
- Loppuvuodesta saatiin valmiiksi joka toinen vuosi kerättävän sateenkaariperhekyselyn (jäsenkysely) kysymykset. Kysely kerättiin heti vuoden 2020 tammikuun alusta. Tällä kertaa normaalien jäsenkyselykysymysten lisäksi erityisteemoina olivat: lapsettomuuskokemus, sijaissynnytys, äitiyden tunnustaminen, lapsen asuinpaikka eron jälkeen, ei-synnyttänyt vanhempi imettäjänä ja apilaperheiden näkemykset tuen tarpeistaan (auttaa valmistelemaan hankehakemuksen kumppanuusvanhemmuudesta).

Yhdistys tukee sateenkaariperheitä koskevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa myös neuvomalla opinnäytetyöntekijöitä, konsultoimalla tutkimushankkeita, listaamalla nettisivuilla tutkimustarpeita ja etsimällä vapaaehtoisia tutkimukseen osallistujia. Vuoden 2019 aikana yhdistys neuvoi arviolta 15 kertaa opinnäytetyön tekijöitä. Opiskelijat perehtyvät sateenkaariperheteemoihin ja toimivat omissa opiskeluryhmissään sateenkaariperhetietouden asiantuntijoina ja kouluttajina. Suuri osa neuvottavista on valmistumassa sosionomiksi, osa eri alojen maistereiksi tai tohtoreiksi.

3.3. Perhesuhdekeskus – hyvinvointia sateenkaarikansan perhesuhteisiin

Perhesuhdekeskus aloitti toimintansa hankemuotoisena vuonna 2017. Perhesuhdekeskus lisää hyvinvointia sateenkaarikansan perhesuhteisiin kehittämällä perhesuhteita tukevaa

vertaistoimintaa, tarjoamalla ammatillista tukea haastavissa perhetilanteissa oleville ja tuottamalla tietoa perhesuhteiden tueksi. Yhdistyksen muusta toiminnasta poiketen Perhesuhdekeskuksen toiminnan kohderyhmänä ovat kaikki sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä.

Hankkeen kolmantena toimintavuotena ammatillisen tuen palvelut, rakkaussuhdetoiminta ja erotoiminta pyörivät jo vakiintuneena toimintana. Uusia vertaistoiminnan muotoja kehitettiin ja kokeiltiin. Alkuvuodesta toteutettiin rahoittajalle väliarviointi, josta saatiin hyvä palaute. Rahoittajan mielestä toiminnan laajuus ja tavoitetun kohderyhmän määrä olivat riittäviä myönnettyyn avustukseen nähden. Hankkeessa oli paljon toimintaa ja tulokset linjassa tavoitteiden kanssa. Loppukeväästä toiminnalle haettiin vakinaista rahoitusta (kohdennettu avustus), joka toiminnalle myös myönnettiin 2020 alkaen.

Projektipäällikkönä toimi Sanna Metsäpuu ja perhetyöntekijänä Terhi Väisänen. Perhesuhdekeskus on sateenkaarijärjestöjen yhteinen verkostohanke. Perhesuhdekeskuksen toiminnat on kuvattu tässä toimintakertomuksessa osana muita yhdistyksen toimintoja.

3.4. Väriä perhehoitoon – sateenkaariperheet perhehoitajiksi

Väriä perhehoitoon – Sateenkaariperheet perhehoitajiksi -hanke aloitti toimintansa 16.4.2018. Hankkeen tavoitteena on lisätä perhehoitoon pääsevien lasten osuutta lastensuojelun sijaishuollossa edistämällä sateenkaari-ihmisten mahdollisuuksia ryhtyä sijaisvanhemmaksi. Tärkein keino on tiedon lisääminen niin lastensuojelun ammattilaisille kuin sateenkaariperheille. Projektipäällikkönä ja ainoana hankkeen työntekijänä toimi Heidi Puustinen. Hankkeen yhteistyökumppaneina toimivat Helsingin kaupungin lastensuojelu/ perhehoito, Lastensuojelun Keskusliitto ry, Pelastakaa lapset ry, Perhehoitokumppanit Suomessa Oy, Perhehoitoliitto ry ja Pesäpuu ry.

Sateenkaari-ihmistien tietoisuutta mahdollisuudesta ryhtyä perhehoitajaksi lisättiin tiedottamisen ja infotilaisuuksien avulla. Sosiaalisessa mediassa jaettiin aktiivisesti artikkeleita ja perhehoidon toimijoiden rekrytointi-ilmoituksia, ja Helsingissä järjestettiin osana PRIDE-viikon ohjelmaa perhehoidon infopiste yhteistyössä Perhehoitokumppanit Suomessa Oy kanssa ja Tampereella yksi infotilaisuus alku vuodesta. Hanke osallistui sekä Ajoissa kotiin rekrytointi- ja tiedotuskampanjaan että Perhehoitoliiton #tietoaperhehoidosta –kampanjaan. Kevään aikana järjestettiin hankkeen ja Pelastakaa Lapset ry:n yhteistyössä sijaisvanhempien PRIDE-ennakkovalmennus, johon osallistui neljä perhettä eri puolilta Suomea.

Sijaisvanhempien fokusryhmä kokoontui kerran vuoden aikana. Toiset suunnitellut kerrat peruuntuivat osallistujien esteisiin. Ryhmässä kerättiin tietoa sateenkaarisijaisvanhempien kokemuksista prosessin eri vaiheissa ja kehitettiin sensitiivisiä toimintamalleja mm. rekrytointiin ja kohtaamiseen. Ryhmän lisäksi oli henkilökohtaisia tapaamisia sijaisperheiden kanssa, joissa perheet tuottivat kertomuksia omista kokemuksistaan ja toiveistaan. Sateenkaarisensitiivisen tuen tarve tuli esille sekä perheiltä että joiltakin perhehoidon toimijoilta. Erityisesti mentorointiin ja työnohjaukseen kaivattiin sensitiivisimpiä toimijoita, joten hanke kannusti sateenkaarevia sijaisvanhempia mukaan toimintaa. Syksyllä koulututtui yksi sijaisvanhempi mentoriksi hankkeen tuella. Syksyllä aloitettiin hankkeen aikana julkaistavien oppaiden suunnittelu yhdessä fokusryhmän ja hankkeen ohjausryhmän kanssa.

Väriä perhehoitoon -hanke osallistui useisiin alan tapahtumiin ja erilaisiin asiantuntijaseminaareihin, kuten alueellisille lastensuojelupäiville Seinäjoella, Sosiaalialan asiantuntijapäiville Tampereella, lastensuojelun kesäpäiville Kemissä ja Valtakunnallisille lastensuojelupäiville Tampereella, joissa kohdattiin perhehoidon ammattilaisia ympäri Suomen. Valtakunnallisilla lastensuojelupäivillä oli puheenvuoro alaseminaarissa yhteistyössä Perhesuhdekeskuksen ja TIKA-hankkeen kanssa, ja hankkeen työntekijä oli valittuna päivien suunnittelutoimikuntaan.

Vuoden aikana koulutettiin lastensuojelun ammattilaisia järjestämällä koulutuksia alan organisaatioissa sekä yksi avoin koulutustilaisuus Helsingissä yhteistyössä Perhesuhdekeskuksen

ja Helsinki Pride -yhteisön kanssa. Kaikkiaan kahdessatoista koulutuksessa tavoitettiin yli 300 ammattilaista. Koulutusmateriaalia kehitettiin ja koulutuksien markkinointia jatkettiin vuoden loppuun. Yhteistyötä tehtiin perhehoidon tuottajien kanssa niin julkisella sektorilla, järjestöissä kuin yksityistellä sektorilla. Yhteistyössä painottui perheiden monimuotoisuuden huomiointi rekrytoinnissa sekä koulutukset. PRIDE-materiaalin kehittäminen jatkui Pesäpuu ry:n kanssa ja PRIDE-valmentajia koulutettiin täydennyskoulutuspäivässä monimuotoiseen perhehoitoon. Medianäkyvyyttä hanke sai useilla lehtijutuilla ja ilmoituksilla niin sosiaalialan ammattilehdissä kuin sanomalehdissä. Hankkeen Facebook keräsi 401 tykkääjää ja parhaimmillaan julkaisut tavoittivat kaikkiaan lähes 5000 henkeä.

Hankkeen järjestämästä vertaistoiminnasta sateenkaariperhehoitajille ks. luku 4.1.2.

3.5. Sateenkaariperheitä koskevat julkaisut

Toimintavuoden aikana julkaistiin seuraavat painomateriaalit:

- Sosiaalisen äidin opas ja Opas kasvatusta ja opetusalan ammattilaisille päivitettiin perusteellisesti. Molemmat taitettiin uudestaan uuden ilmeen mukaisiksi ja molemmista otettiin uusintapainokset.
- Perhesuhdekeskus toimitti lopullisen version artikkelista Sateenkaarevat pari- ja monisuhteet pari- ja perhetyössä tietokirjaan Perhe- ja läheissuhteet sateenkaaren alla (Gaudeamus julkaisee v. 2020)
- Perhesuhdekeskuksen työkirja sateenkaarevien rakkaussuhteiden tueksi sekä opas sateenkaari-ihmisten läheisille valmistuvat vuoden 2020 puolella
- Perhohoitohankkeen kaikki oppaat julkaistaan vuoden 2020 puolella

4. Vertaistoiminta, perheiden tukeminen ja neuvonta

4.1. Monimuotoista vertaistoimintaa perheille

Toimintavuoden vuositeemana oli perheellistymismahdollisuudet. Vuositeema jäntevöitti ennen kaikkea vaikuttamistyötä (ks. luku 2). Vertaistoiminnassa tavoitteena oli tukea sateenkaari-ihmisiä perheen perustamisessa tiedottamalla, neuvomalla ja tarjoamalla ammatillista ja vertaistukea. Alla vuositeemaan liittyvät vertaistoiminnan muodot esiteltä ensimmäisinä.

Valtaosan vertaistoiminnasta toteuttavat vapaaehtoisista koostuvat paikallistiimit eri kaupungeissa. Valtakunnallista vertaistoimintaa koordinoivat yhdistyksen, sen hankkeiden ja Perhesuhdekeskuksen työntekijät.

Vertaistoiminnan osallistumiset vuonna 2019

Paikallinen vertaistoiminta yhteensä:	4043
Valtakunnallinen vertaistoiminta yhteensä:	988
<i>Yleisavusteinen perustoiminta</i>	<i>687</i>
<i>Perhesuhdekeskus</i>	<i>241</i>
<i>Väriä perhehoitoon -hanke</i>	<i>60</i>

Kaikki vertaistoiminta yhteensä: 5031 osallistumista

4.1.1. Kumppanuusvanhemmuus- ja apilaperhetoiminta

Apilaperheille, vanhemmuuskumppanuutta suunnitteleville tai siitä kiinnostuneille järjestettiin neljä tilaisuutta Helsingissä. Alkuvuoden kaksi tapahtumaa oli suunnattu ainoastaan

kumppanuusvanhemmuutta suunnitteleville. Tilaisuudet aloitettiin perustiedolla kumppanuusvanhemmuudesta ja pohdinnoilla, mitä asioita tulisi ottaa huomioon apilaperhettä muodostaessa ja kumppanuusvanhempaa valitessa. Loppuosa ajasta osallistujat tutustuivat toisiinsa pienryhmäkeskustelujen ja speed date -kohtaamisten avulla.

Helsinki Priden ja syksyn tapahtumat toteutettiin Perhesuhdekeskuksen ja Sateenkaariperheiden yhteistyönä rakennettuina teemailtoina. Illat olivat suunnattu sekä apilaperheessä jo eläville, apilaperhettä muodostaville ja kumppanuusvanhempaa etsiville. Illat alkoivat kaikille yhteisellä luento-osiolla, jonka kesäkuun teemana oli omat toiveet ja tarpeet ja lokakuun vanhemmuussuhteen ristiriidat. Tapahtuman jälkimmäisellä puoliskolla perhe-elämää jo elävät pääsivät käymään aihetta syventäviä keskusteluja ja vanhemmuuskumppania etsiväille oli kumppanuusvanhempi –speed date.

Vanhemmuuskumppanuusiltoihin osallistui 57 henkilöä. Osallistujat toivoivat lisää iltoja ja niihin vielä enemmän aikaa yhteiselle keskustelulle, sekä jo perheellistyneille että siitä haaveileville.

Apilaperhettä ja vanhemmuuskumppanuutta suunnittelevien facebook-ryhmä jatkoi kasvuaan. Ryhmässä oli vuoden lopussa 311 jäsentä.

Apilaperhettä suunnittelevia neuvottiin runsaasti neuvontapalveluiden kautta. Moni kysyy neuvoja juridisissa ja muissa byrokraattisissa kysymyksissä, erityisesti sopimuksien tekemiseen kaivattiin tukea. Vanhemmuuskumppanin etsintään liittyviä kysymyksiä tuli myös runsaasti.

Sateenkaariperheet ry on selvästi lunastanut paikkansa ydinperheestä poikkeavien ja etenkin kumppanuusvanhemmuusperheiden asiantuntijatahona. Useita yhteydenottoja tuli myös ihmisiltä, jotka haaveilivat heteroparisuhteesta, mutta sen puuttuessa toivoivat vanhemmaksi tulemistä esimerkiksi yhdessä miesparin kanssa. Aiempaa enemmän tuli yhteydenottoja cis-heteropariskunnilta, joista toinen toivoi vanhemmuutta kumppanivanhemman kanssa. Ihmisiä ohjattiin etsimään vanhemmuuskumppaneita mm. sateenkaariperhe-keskustelufoorumien, apilatapahtumien, alkutaipaleiltojen sekä yleisten nettikeskustelu- ja treffipalstojen kautta.

4.1.2. Vertaistoiminta perhehoitajille

Lastensuojelun perhehoito ja sijaisvanhemmuus on erityistä vanhemmuutta, jossa joutuu kohtaamaan paljon erilaisia asioita ja tunteita liittyen sijoitukseen ja sijoitettuun lapseen. Kokemusten ja tunteiden jakaminen vertaisten kanssa helpottaa joskus rankoiltakin tuntuissa perhehoidon tilanteissa ja ehkäisee uupumista. Hyvinvoiva perhehoitaja on tärkein voimavara onnistuneelle sijoitukselle.

Väriä perhehoitoon –hanke kartoitti fokusryhmätyöskentelyn avulla sijaisperheiden tarpeita ja toiveita vertaistoiminnan suhteen. Vuoden aikana järjestettiin 5 erilaista vertaistapaamista, joihin osallistui yhteensä 60 henkeä. Fokusryhmätapaamisen lisäksi Helsinki Pride –viikolla oli sijaisperheiden perhekahvila, elokuun lopussa vertaisviikonloppu ja marraskuussa hankkeen PRIDE-valmennuksen perheille kokoontuminen sekä fokusryhmän pikkujoulut. Sijaisperheille on tärkeää, että koko perhe huomioidaan vertaistoiminnassa. Sen lisäksi, että sijaisperheen vanhemmat tutustuvat toisiin sijaisperheenä toimiviin sateenkaariperheisiin ja saavat vertais- ja ammattilaistukea perhehoidon arkeen ja haasteisiin, nähtiin tärkeänä, että sijaisperheissä elävillä lapsilla on myös mahdollisuus tutustua toisiin sijaisperheiden lapsiin. Näin ollen yhtä vertaistapaamista lukuun ottamatta vertaistoiminta oli suunnattu koko perheelle. Lisäksi aloitettiin vertaistoiminta verkossa, kun sateenkaareville sijaisvanhemmille perustettiin oma keskusteluryhmä.

4.1.3. Sukupuoleltaan moninaisten perheet

Sukupuolen moninaisuus ja vanhemmuus -ryhmän vetäjinä aloitti kaksi uutta vertaistohjaajaa ja ryhmä kokoontuikin kevätkaudella Helsingissä kerran kuukaudessa. Syksyllä ryhmä piti taukoa

kaikkien kolmen ohjaajan henkilökohtaisen elämän kiireiden vuoksi. Syksyllä sukupuoleltaan moninaisten perheiden perhekahvila aloitti kuukausittaiset kokoontumisensa uuden vapaaehtoisen innovaationa. Perhekahvilan löysi heti kymmenkunta perhettä.

Transihmisten perheellistymisopasta hiottiin vuoden aikaan ja vuoden lopussa opas oli oikolukua ja taittoa vaille valmis. Vanhemman transprosessista kertovan lastenkirjan tekemistä varten koottiin kirjatyöryhmä, joka kokoontui vuoden aikana kerran ja jatkoi kirjaprosessin suunnittelua varta vasten perustetussa Facebook-ryhmässä. Aktiivinen kirjahankkeen edistäminen jatkuu vuonna 2020.

Ryhmä sukupuoltaan pohtiville lapsille, varhaisnuorille ja heidän perheilleen järjestettiin yhteistyössä Transtukupisteen kanssa kuusi kertaa. Tapaamisiin osallistui yhteensä 206 henkilöä. Ryhmä on kasvattanut suosiotaan vuosi vuodelta ja saatu palaute on ollut erinomaista. Ryhmä koetaan tärkeäksi, ja sen kävijät ovat perustaneet Translasten perheet –yhdistyksen, jonka toimesta on myös järjestetty vertaistapaamisia ja ensimmäinen perheleiri. TransHelsinki-viikolla ei tänä vuonna ollut perhekahvilan lisäksi muita transihmisten perheille suunnattuja tapahtumia resurssipulan vuoksi.

4.1.4. Uusperheet

Sateenkaariperheisiin kuuluu monenlaisia uusperheitä. Suurimmalla osalla on takanaan ero lapsen synnyinperheessä. Osalla uusperhe on ensimmäinen sateenkaareva perhe, jolloin koko perhe on monen uuden asian edessä. Uusperheissä elämä on erilaisten tapojen, tottumusten ja monen ikäisten ihmisten yhteensovittamista. Dynamiikka ja haasteet ovat hyvin erilaisia kuin ydin- tai apilaperheissä, joissa vanhemmuuteen ja perheyteen kasvetaan yhtä matkaa ja lapset ja aikuiset tutustuvat toisiinsa. Uusperheet tarvitsevat tietoa uusperheydestä ja etenkin vertaistukea perheyden kiemuroihin.

Suomen uusperheiden liiton, Suplin, kanssa tehtiin yhteistyötä sateenkaarevien uusperhevertaisohjaajien saamiseksi. Suplin koulutuksesta valmistui yksi sateenkaareva vertaisohjaajapariskunta, joka ohjasi ensimmäisen sateenkaariuusperheille suunnatun Voimaa uusperheen arkeen -kurssin Helsingissä viikonloppupäiväkurssina. Kurssi sai hyvän vastaanoton ja ohjaajien kanssa sovittiin tavoitteeksi järjestää yksi Voimaa uusperheen arkeen kussi per vuosi.

Uusperheiden vanhemmat ovat toivoneet vertaistoimintaa niin lapsille kuin aikuisillekin. Uusperheasiantuntija Marika Rosenborgin kanssa sovittiin kahden illan vanhemmille suunnattu kokonaisuus, joista ensimmäinen ilta toteutettiin Helsingissä joulukuussa ja toinen toteutuu alkuvuonna 2020. Aikuisten ohjelman aikana perheiden lapsille on omaa vertaisohjelmaa, alle kouluikäisille ja kouluikäisille erikseen.

4.1.5. Koululaisten toiminta

Koululaisille järjestettiin paikallisesti ikiomaa toimintaa Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Näistä toiminnoista tarkemmin alueittain alla. Koululaisten ja vanhempien leiri toteutetaan vuorovuosin talvileirin kanssa. Tänä vuonna oli talvileirin vuoro. Kesän ja talven perheleirien yhteydessä järjestettiin edellisvuosien tapaan koululaisille oma rinnakkaisleiri, ja tämä järjestely sai sekä vanhemmilta että lapsilta erittäin hyvää palautetta. Koululaisten leireille osallistui 52 nuorta.

Koululaisille järjestettiin ensimmäinen viikonloppuleiri ilman vanhempia. Leirin ohjaajina toimi kolmen perheen vanhemmat. Leiri toteutettiin Helsingin nuorisoasiainkeskuksen leiripaikassa, Vartiosaassa. Leirille osallistui 18 koululaista, joista moni ei ole, ainakaan viime vuosina, osallistunut perheleireille. Moni ilmoittautunut koululainen ei mahtunut mukaan leiripaikan rajallisen koon vuoksi.

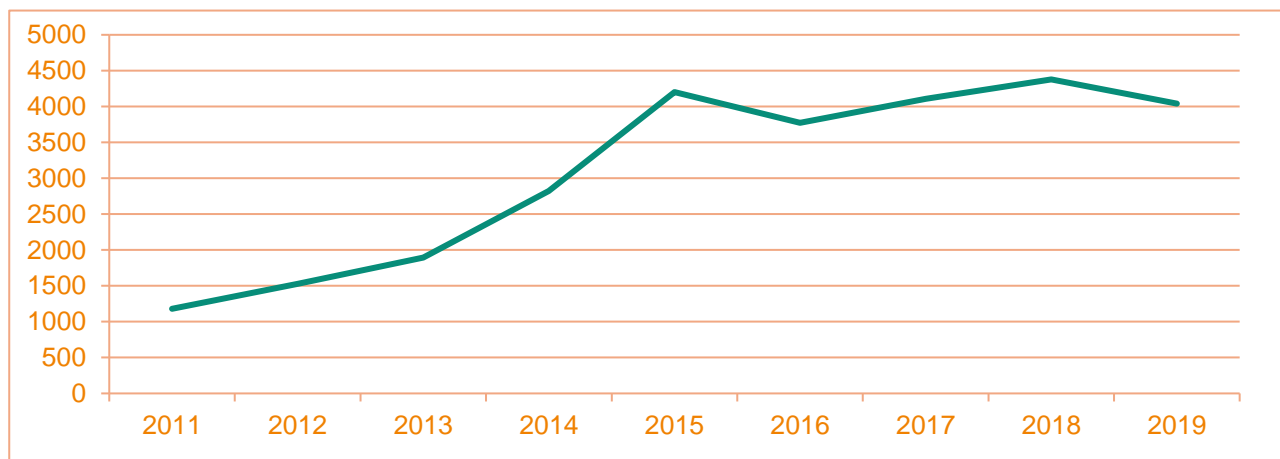
4.1.6. Vapaaehtoisesti toteutettua paikallistoimintaa 15 paikkakunnalla

Paikallistapaamisissa ja muissa paikallisissa tapahtumissa käyneiden osallistujien määrä on pysynyt vakaana muutaman viime vuoden. Paikallistapaamisten suunnittelusta ja järjestämisestä huolehtivat kunkin paikkakunnan vapaaehtoiset, jotka yhdessä muodostavat paikallistiimin. Vertaistoiminnan koordinaattori koordinoi paikallistiimien toimintaa. Kolmella paikkakunnalla kaupunki tukee paikallistoimintaa avustuksilla, joilla kustannetaan oman kaupungin toiminnan toimintakuluja. Toiminta käynnistyi vuonna 2019 kahdella uudella paikkakunnalla: Hämeenlinnassa ja Joensuussa.

Taulukko: Osallistumiset paikallistoimintaan

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Helsinki	400	720	1065	1655	2046	2010	2305	3047	2830
Joensuu		40							101
Jyväskylä	200	290	240	200	343	247	165	21	56
Kanta-Häme									85
Keski-Uusimaa								25	20
Kokkola								124	
Kuopio				20	12	20	109	72	56
Kymenlaakso				30	32	43	46	36	15
Lahti	0	0	0	0	0	0	0	0	
Lappeenranta	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mikkeli		20	100	20	20	20			
Oulu	120	100	110	125	143	196	310	270	204
Pori				80	97	137	147	156	70
Rovaniemi	60	20	20		20	20	26		8
Seinäjoki				100	94	88			10
Tampere	150	140	190	249	693	705	777	473	492
Turku	250	200	170	342	701	287	223	154	96
YHTEENSÄ	1180	1530	1895	2821	4201	3773	4108	4378	4043

Taulukon luvut sisältävät osallistumiset vain alla kuvattuihin paikallisiin tapahtumiin. Katso koko vertaistoiminnan osallistumismäärät luvun 4 alusta.

Helsinki

Vuoden 2019 aikana viikoittain tiistai- ja keskiviikkopäivisin järjestettävän perhekahvilan kävijämäärät ovat olleet edelleen runsaita. Perhekahviloiden lisäksi pääkaupunkiseudun paikallistiimi on vuoden aikana järjestänyt yhteensä seitsemän alkutaipaletapaamista, viisi kaikille avointa perhetapaamista sekä yhden iltaperhekahvilan yhdistyksen toimitiloissa.

Tyypillisesti sunnuntaisin järjestettävissä perhetapaamisissa on vapaan leikin, kuulumisten vaihdon ja tutustumisen lisäksi ollut vaihtelevasti pientä tekemistä ja teemaa, kuten askartelua tai

lauluhetki, mutta myös aikaa ja mahdollisuus avoimelle keskustelulle sekä nyyttärihenkiselle kahvittelemulle. Iltaperhekahvilatapaamisissa on lisäksi ollut tarjolla ruoka pientä omavastuuhintaa vastaan. Joulukuun perhekahvilassa vietettiin pikkujouluja.

Viikottainen perhekahvila on parituntinen avoin tapaamispaikka sateenkaariperheille. Perhekahvilassa saa jutustelun ja leikin lomassa luontevasti vertaistukea lapsiperheiden lisäksi sateenkaariperheellisyyteen liittyvissä erityiskysymyksissä. Ajankohdasta johtuen tiistaiaamupäivän tapaamisiin ovat osallistuneet erityisesti pienten lasten kanssa kotona olevat vanhemmat lapsineen.

Sateenkaariperheiden vanhemmille järjestettiin ohjelmaa pakopelien ja useiden teatteriretkien merkeissä.

Pride-viikolla järjestettiin leffaretki, retki Fazeille ja Korkeeseen sekä tekniikan museoon. Lisäksi Kurvissa järjestettiin alkutaipale, sosiaalisten vanhempien ja myöhäisheränneiden ryhmien tapaamiset. Kulkuepäivänä järjestettiin piknik. Perhetapaamisia oli kaksi.

Edellä mainittujen tapahtumien lisäksi paikallistiimi järjesti talvipäivän Talmassa, lasten tunnetyöpajan, leffaretken, opastetun kierroksen Ateneumissa, retken Serenaan, Zippyyn, Superparkeihin, Rush trampoliinipuistoon ja Hoplopiin. Joulun alla käytiin Nukketeatteri Sampossa.

Vuoden aikana pyrittiin saamaan koululaiset mukaan kaikenikäisten perheiden retkille ja siinä onnistuttiinkin mainiosti. Yllä mainituilla retkillä koululaisperheiden osuus oli useimmiten vähintään 50%. Erikseen koululaisperheille järjestettiin pakopeli-ilta, mysteerirata ja picnic, retki Flamingon vesipuistoon sekä Megazoneen. Koululaisperheiden vanhemmat kävivät yhdessä musikaalissa.

Sosiaalisten vanhempien ryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Ryhmässä keskustellaan vapaamuotoisesti vanhemmuudesta ei-synnyttäneen/ei-biologisen vanhemman näkökulmasta. Sukupuolivähemmistöön kuuluvien vanhempien ryhmä kokoontui viisi ja myöhäisheränneet 10 kertaa. Vuonna 2019 aloitti toimintansa yksi aivan uusi ryhmä: sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila, joka ehti syksyn aikana kokoontua neljä kertaa. Perhekahvilatoiminta jatkuu myös vuonna 2020.

Helsingin kuukausittainen alkutaipaleryhmä kokoontui yhteensä seitsemän kertaa. Alkutaipaleryhmä toimii vertaistukena perhettä suunnitteleville ja jo perheellisille. Alkutaipaleryhmässä on vaihdettu luottamuksellisesti kuulumisia perheellistymisen eri vaiheista.

Helsinki-päivänä tehtiin yhteistyötä Sirkus Magentan ja Happi Priden kanssa. Paikallistiimi piti tarjoilupöytää ja yhteistyökumppanit järjestivät sirkusaiheisia esityksiä ja työpajoja. Koko perheen sirkustapahtumaan osallistui 35 henkilöä.

Pääkaupunkiseudun tapahtumista tiedotetaan Sateenkaariperheet ry:n uutiskirjeessä, yhdistyksen verkkosivujen tapahtumakalenterissa, Sateenkaariperheet ry:n Facebook-sivulla, Pääkaupunkiseudun omalla Facebook-sivulla sekä lisäksi Pääkaupunkiseudun sateenkaariperheet -nimisen, salaisen Facebook-ryhmän kautta, Facebook-ryhmän kautta, jossa vuoden lopussa oli 253 jäsentä.

Häme

Sateenkaariperhetoiminta alkoi Hämeessä tammikuussa 2019. Vuoden aikana tavattiin yhteensä 10 kertaa ja tapaamisiin oli yhteensä 47 aikuisosallistumista ja 38 lapsiosallistumista 8 eri perheestä. Toiminnasta kiinnostuneita perheitä tavoiteltiin pääasiassa Facebookissa sekä Sateenkaariperheiden uutiskirjeissä. Ryhmän pääasiallisena ilmoitus- ja keskusteluforumina toimii oma suljettu Facebook-ryhmänsä, jossa oli vuoden lopussa 21 jäsentä.

Ensimmäinen tapaaminen järjestettiin tammikuussa Hämeenlinnan MLL:n tiloissa. MLL on antanut tilat käyttöömmekerran kuukaudessa perhetapaamisia varten. Suurin osa tapaamisista on ollut retkiä läheisille ulkoilualueille. Lisäksi olemme tehneet retken Touhutaloon ja lasten taidefestivaaleille. Kuhunkin tapahtumaan osallistui 5-16 henkilöä, joista noin puolet oli lapsia.

Lapsista nuorimmat olivat taaperoikäisiä ja vanhimmat koululaisia. Hämeen sateenkaariperhetoiminta lähti oikein mukavasti käyntiin ensimmäisen vuoden aikana.

Joensuu

Joensuussa oli vastuutoimijoissa vaihdoksia kevätkaudella. Vertaistapaamisia järjestettiin yhteistyössä Liekku ry:n kanssa neljä kertaa. Vertaistoiminnan koordinaattori kävi perehdyttämässä valtakunnallisen yhdistyksen asioihin loppukevästä. Syksyllä oli kolme vertaistapaamista Joensuun Perheentalolla. Lapsettomuusbiologi Liisa Kuusipalon luento veti tuvan täyteen, Sateenkaariperheen ilot ja surut -teemasta ei tullut juttelemaan kukaan. Monisuhteiset perheet ja kumppanuusvanhemmuus -kerralla osallistujia oli kourallinen. Joulukuussa kävimme isolla (23!) joukolla kiipeilemässä Ote-kiipeilykeskuksella. Toiminnassa on ollut syksyn eri kerroilla aikana n. 7 perhettä mukana. Setan edustajistokokoukseen joulukuussa osallistui kaksi henkilöä. Toiminnasta vastaa yksi henkilö. Yhteistyötä on ollut Liekku ry:n ja Pohjois-Karjalan Setan kanssa vertaistapaamisten tilojen käytön ja tiedottamisen suhteen. Tiedotusta on hoidettu mm. sähköpostise ja Jelli-järjestötiedotuspalvelun kautta.

Jyväskylä

Vuonna 2019 kävijämäärät olivat hienoisessa kasvussa edellisvuoteen verrattuna. Kävijöitä oli yhteensä 56 vuoden aikana. Tiimivetäjiä oli yksi. Vuoden ensimmäinen tapahtuma oli Halsilan hiihtomaassa, jossa vietimme laskiaissunnuntaita. Perhetapaamisia Mäki-Matin perhepuistossa oli kolme kappaletta, joista yksi Jyväskylän Priden yhteydessä. Jyväskylän sateenkaariperheet olivat myös edustettuina Jyväskylä Priden kulkueessa. Vuoden lopuksi vietimme pikkujouluja rennoissa tunnelmissa.

Keski-Uusimaa

Vuonna 2019 keski-Uudenmaan toiminta hiljeni. Tapaamisia pidettiin alkuvuodesta yksi.

Kokkola

Kokkolassa ei järjestetty vuonna 2019 Pride-tapahtumaa, joten sateenkaariperhetoimintaakaan ei ollut. Vuonna 2020 järjestetään Pridet ja sen yhteydessä perheille toimintaa.

Kuopio

Tapaamisia järjestettiin Kuopiossa vuoden 2019 aikana Männistön nuorisotalolla ja Kuopio-hallin telinevoimistelupäädystä yhteensä kuusi kertaa. Kuopiossa tapaamisilla on ollut yksi varsinainen järjestäjä. Sateenkaariperhepäivänä ilma ei suosinut, ja tapaamisessa katsottiin diasatu. Osallistujaperheiden lasten iät vaihtelivat vielä syntymättömästä teini-ikään. Lisäksi oli yksi pop-up-tapaaminen Matkusen kauppakeskuksessa.

Kuopio-hallin telinevoimistelupäädystä tapaamisista kaksi oli tarkoitettu koko perheelle, valitettavasti järjestäjän sairastuttua toinen peruuntui. Yksi Kuopio-hallitapaaminen oli kouluikäisille suunnattu, ajankohta oli huono sillä lauantai-iltapäivän tapaamiseen ei ollut juuri tulijoita. Suosituimpia olivat tänä vuonna voimistelupäädyn kaikenikäisten tapaaminen ja myös kauppakeskuksen tapaaminen.

Männistön nuorisotalon tapaamisiin ei valitettavasti aina ole kävijöitä tullut. Jatkossa mietitty tapaamisten teemoittamista ja selkeämpää ikäryhmärajaamista. Yhteensä Kuopion tapaamisissa kävi 56 henkilöä, joka on aiempaa tasoa. Lapsia kävi 32, ja aikuisia 24. Kuopion sateenkaariperheiden suljetussa Facebook-ryhmässä oli 65 jäsentä.

Kuopiossa tapaamisten suhteen haasteena näyttäytyy lasten suuri ikähaarukka- kaikille sopivaa tapaamispaikkaa on ollut haastavaa löytää. Monet perheet ovat uusperheitä, joissa on monen ikäisiä lapsia. Kouluikäisten lasten määrä tapaamisissa on ollut pieni.

Kymenlaakso

Kymenlaaksossa järjestettiin vuonna 2019 yksi perhetapaaminen, johon osallistui kolme perhettä. Lisäksi järjestettiin Miten lapsia tehdään -luentotilaisuus osana Kouvola Priden ohjelmaa. Kymenlaakson sateenkaariperheiden suljetussa Facebook-ryhmässä oli vuoden lopussa 27 jäsentä ja julkisella Facebook-sivulla 95 seuraajaa.

Mikkeli

Mikkelissä perheitä on houkuteltu mukaan etenkin prideille. Perheiden vanhemmat ovatkin olleet tärkeässä roolissa koko priden organisoinnissa. Mikkelin seudun perheellisiä ja perhettä suunnittelevia houkuteltiin alueella järjestettävälle talvileirille. Useampi perhe tulikin ja osa kävi leirivierailulla päiväselään. Muita varsinaisia perhetapaamisia ei ollut. Aiemmin tapaamisissa käyneet perheet ovat ystäväystyneet keskenään ja tapaavat epämuodollisesti. Mikkelin tiimi on panostanut erityisesti kouluttamiseen.

Oulu

Oulussa järjestettiin vuoden 2019 aikana yhteensä 14 sateenkaariperhetapaamista, joista kahdeksan oli niin sanottuja kuukausitapaamisia Avoimen päiväkodin tiloissa. Tapaamisissa perheillä oli mahdollisuus keskustella, leikkiä sekä osallistua joinakin kertoina musiikkituokioon tai askarteluun. Helmi- ja maaliskuussa käytiin laskemassa pulkkamäkeä sekä viettämässä talviulkoilupäivää perheiden kesken. Huhtikuun tapaamisessa juhlistettiin vappua diskon ja naamiaisten muodossa. Elokuussa osallistuimme Oulu Prideille, jossa pidettiin perhetapaaminen, Miten lapsia tehdään -tilaisuus, satutuokio yhteistyössä kirjaston kanssa sekä perhepiknik ja puistujuhla, johon saatiin hankittua muun muassa pomppulinna, tarjoilua sekä taikuri yhteistyökumppaneiden avustuksella. Lokakuussa juhlittiin Halloweenia naamiaisten merkeissä. Marraskuussa tehtiin retki HopLoppiin ja joulukuun tapaamisessa koristeltiin piparkakkuja sekä vietettiin pikkujouluja. Tapaamisissa oli yhteensä 204 osallistumista. Oulun seudun sateenkaariperheet-facebook-sivustolla oli vuoden lopussa 57 seuraajaa.

Pori

Porin Sateenkaariperheet osallistui vuonna 2019 Pori Priden ohjelmaan järjestämällä tapahtuman lapsille ja perheille. Tapahtuma toteutettiin yhteistyössä Porin kirjaston kanssa ja ohjelmassa oli lastenteatterinäytös, rintanappityöpaja, värityskuvia moninaisista perheistä, sekä Miten lapsia tehdään -keskustelutilaisuus perhettä suunnitteleville. Tapahtumaan osallistui noin 70 henkilöä. Kansainvälisen sateenkaari-perhepäivän tapahtuma peruuntui kehojen sääolosuhteiden takia. Porin sateenkaariperheet-facebook-sivustolla oli vuoden lopussa 74 seuraajaa.

Rovaniemi

Rovaniemellä järjestettiin keväällä 2019 kaksi perhetapaamista puistoilun merkeissä, toinen kansainvälisenä Sateenkaariperhepäivänä. Edellisenä vuonna ei ollut mitään Sateenkaariperheiden järjestämää toimintaa, joten nollatilanteesta toimintaa lähdettiin miettimään. Ensimmäisellä kerralla somemainokset tuottivat muutamia yhteydenottoja, mutta tapaamiseen ei tullut paikallisaktiivin perheen lisäksi ketään muuta. Toisella kerralla tuli sitten jo toinenkin perhe

puistoilemaan. Paikallistiimissä on 1 aktiivi, joka koettaa herätellä alueen sateenkaariperheitä osallistumaan toimintaan.

Seinäjoki

Seinäjoella satsattiin pääsiäisen ajan tapahtumiin. Aikuisille järjestettiin pakopeli-ilta ja kaikenikäisille retki Duudson activity parkiin. Molempiin tapahtumiin osallistui vain muutaman perheen jäseniä. Pääsiäisen todettiin olevan hankala ajankohta ja tapaamisia toivottiin lisää. Seinäjoen Sateenkaariperheillä on Facebook-ryhmä, jossa on 21 Etelä-Pohjanmaan alueella asuvaa jäsentä. Ryhmässä jäsenet voivat keskustella ja ehdottaa tapaamisia. Ryhmä on ollut hiljainen. Seinäjoen sateenkaariperheiden fb-sivuilla on 48 seuraajaa.

Tampere

Tampereen sateenkaariperhetoiminnassa osallistumisia oli vuoden aikana 492, joista 303 oli aikuisia ja 189 lapsia. Yhteensä tapahtumia oli kevät-, kesä- ja syyskauden aikana 37 kpl, eli keskimäärin tavattiin useamman kerran kuukaudessa jollain kokoonpanolla.

Kaikkien perheiden yhteisiä perhetapaamisia järjestettiin säännöllisesti kuukausittain, yhteensä 12 kertaa. Näihin lukeutui myös valtakunnallinen sateenkaariperhepäivän perhetapaaminen toukokuussa. Rennon yhdessäolon merkeissä kokoonnuttiin muiden muassa Pirkanmaan Setan toimistolla, Tampereen kaupungin Perheiden talossa, pulkkamäessä, Niihamassa, Lasten Kuplassa, Leo`s leikkimaassa ja teatteriesitysten yhteydessä. Koululaiset tapasivat toisiaan muiden muassa laskettelemassa, Ideaparkin sisähuvipuistossa ja kesäleirillä. Vuoden lopulla vietettiin erikseen aikuisten ja perheiden pikkujoulu, jotka kokosivat jälleen paljon osallistujia.

Uutena toimintamuotona aloitettiin erityisesti pienten lasten perheille suunnattu Perhekahvila. Kaikille perheille avoin kahvila kokoontui joka toinen sunnuntai, yhteensä 5 kertaa, Pirkanmaan Setan toimistolla. Kolmen kerran perhejoogakurssi järjestettiin ensimmäistä kertaa. Perhekahvilat ja muut matalan kynnyksen tapaamiset palvelivat erinomaisesti perheiden vertaistuen ja verkostoitumisen tarvetta sekä toivat lapsille yhteisöllistä toimintaa.

Alkutaival tapaamisessa käytiin toukokuussa tutustumassa hedelmäityshoitoklinikka Ovumia Fertinovaan. Huhtikuussa järjestettiin aikuisille psykologi Mirka Paavilaisen asiantuntijajohtoinen luento- ja keskustelutilaisuus ”Miten puhua lapsen lahjasukusuolualkuperästä” ja lokakuussa aikuisten luento- ja keskustelutilaisuus aiheena ”Lapsi tuli, miten käy parisuhteen”. Jälkimmäisen rinnalle järjestettiin lastenhoito, jossa lapsilla oli mahdollisuus tutustua toisiin sateenkaariperheiden lapsiin ilman aikuisia.

Lisäksi aikuisille järjestettiin kesällä kaksi kertaa yhteinen vapaailta saunomisen merkeissä Rauhaniemen kansankylpylässä, mitkä mahdollistivat aikuisten vapaamuotoisemmat vertaistuelliset keskustelut.

Elokuussa järjestettiin jo perinteeksi muodostunut viikonlopun mittainen perheleiri Aitoon kurssikeskuksessa. Leirille osallistui 13 perhettä: 19 lasta ja 18 aikuista sekä 3 lastenohjaaja. Leiri sai erinomaista palautetta ja se on tärkeä vertaistuen paikka niin lapsille kuin aikuisillekin. Leirille osallistui monia uusia perheitä, jotka tulivat sen jälkeen mukaan myös syksyn tapaamisiin.

Keskeisin yhteistyökumppani oli Pirkanmaan Seta. Heidän tilojaan sai käyttää maksutta ja ohjelmaa järjestettiin osana Pirkanmaan Priden ohjelmaa. Priden yhteydessä järjestettiin kaikille avoin Kuinka lapsia tehdään -tilaisuus sekä kaikkien perheiden yhteinen puistopiknik puistojuhlan yhteydessä. Yhteistyötä tehtiin myös Taakasta voimavaraksi -hankkeen kanssa ja Perheasianneuvottelukeskuksen kanssa järjestämällä Priden aikaan kaikille avoin info perheneuvonnan palveluista sateenkaariperheille. Perheasianneuvottelukeskuksen kanssa jatketaan yhteistyötä.

Tampereen seudun sateenkaariperheiden avoimella Facebook-tiedotussivulla on 201 tykännyttä seuraajaa ja suljetussa Facebook-keskusteluryhmässä 144 jäsentä. Käytössä olevien facebook -sivujen seuraajaluvut ovat olleen kasvusuunnassa viimevuoden aikana. Tapahtumista tiedotettiin myös Pirkanmaan Setan tapahtumakalenterissa ja Sateenkaariperheet ry:n kalenterissa ja uutiskirjeessä. Perhekahvilan esitettä jaettiin Tampereella sähköisesti suoraan neuvoloihin ja kuljetettiin niitä mm. kaupungin kirjastoihin.

Tampereen paikallistiimi kokoontui neljä kertaa suunnittelemaan toimintaa, ja lisäksi aktiivien suljetussa Facebook- ja Whatsapp-ryhmissä kommunikoitiin ahkerasti. Tiimissä on nyt noin viisi vapaaehtoista jäsentä, jotka toteuttavat toimintaa omien mahdollisuuksiensa rajoissa. Uusia aktiiveja rekrytoitiin mukaan, kun osa entisistä aktiiveista jäi pois muuttuneiden elämäntilanteidensa vuoksi. Tiimin jäseniä osallistui kaksi kertaa yhdistyksen valtakunnallisille kehittämispäiville. Tiimi pyrkii kehittämään paikallista toimintaa muiden muassa kehittämispäiviltä saatujen ideoiden ja perheiden toiveiden pohjalta.

Turku

Vuonna 2019 Turun sateenkaariperhetoiminta pysyi vakiintuneella tasollaan. Tapaamisia jatkettiin erinomaisesti havaitussa tilassa Tyttöjen Talolla sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton perhekahvila Marakatin tiloissa Heidekenin vanhassa synnytyssairaalassa. Niissä järjestettiin säännöllisesti perhetapaamisia, alkutaipaleetapaamisia, koululaistapaamisia ja yhden vanhemman perheille suunnattuja tapaamisia, joissa keskityttiin vertaistuen tarjoamiseen.

Lisäksi järjestettiin erityisohjelmaa. Keväällä juhlittiin sateenkaariperhepäivää ja loppukesästä Turku Pridea. Syksyllä käytiin päiväretkellä Seilissä. Yhden vanhemman perheille järjestettiin savitaatiotyöpaja. Joulukuussa vuokrattiin jälleen Caribiasta tilausaunat ja uitiin pikkujouluhengessä. Turun sateenkaariperheiden sähköpostilistalla oli vuoden lopussa 98 osoitetta, Facebook-tiedotussivulla oli 124 tykkääjää ja suljetussa Facebook-keskusteluryhmässä 62 jäsentä.

4.1.7. Leirimuotoinen vertaistuki palvelee koko Suomea

Leirimuotoista vertaistoimintaa koordinoi kunkin leirin osalta leirityöryhmä. Perheleirien leirityöryhmiä johti vertaistoiminnan koordinaattori tai paikallistiimi paikallisesti järjestettyjen leirien osalta. Leirien aikana organisoinnista ja ohjelmasta vastasivat leirityöryhmän lisäksi myös tuntipalkkaiset luennoitsijat ja vapaaehtoiset lastenhoitajat. Kunkin leirin osallistujilta kerättiin kirjallinen palaute.

Vuoden aikana järjestettiin seuraavat valtakunnalliset leirit:

- Mikkelin kupeessa Anttolassa järjestetty talvileiri oli yksi historian suurimmista talvileireistä 77 osallistujallaan. Osallistujia oli 25 perheestä Keravalta, Loviisasta, Mikkelistä, Oulusta, Savonlinnasta, Turusta, Kuopiosta, Pirkanmaalta ja pääkaupunkiseudulta.
- Transmaskuliinien vanhemmuusleiri palasi vuoden tauon jälkeen ja järjestettiin ensimmäistä kertaa Helsingissä. Viikonloppuun osallistui 12 vanhempaa tai isyydestä haaveilevaa Oulusta ja pääkaupunkiseudulta. Leirin päätteeksi järjestettiin leiripaikassa transihmisten perheiden kevät-karkelotapäivä, joihin saapui leiriläisten lisäksi 16 aikuista ja 12 lasta. Yhdessä perheessä oli translapsi, muissa perheessä vähintään yksi vanhempi oli transihminen.
- Kesän perheleiri järjestettiin pohjoisessa Keski-Suomessa, Piispalan leirikeskuksessa. Leirille osallistui 91 ihmistä 29 perheestä. Osallistujista lapsia oli 50. Perheistä kahdeksan oli ensimmäistä kertaa leirillä. Lisäksi leirillä oli mukana 11 lastenhoitajaa ja yksi aikuisten ohjaaja. Leirikeskus tarjosi laajan valikoiman ohjattuja aktiviteetteja kouluikäisille ja aikuisille. Leiri keskittyi tästä syystä tavallista enemmän yhdessä tekemiseen ja fyysiseen toimintaan kuin keskusteluryhmiin. Osallistujat olivat

Kuopiosta, Oulusta, pääkaupunkisedulta, Rovaniemeltä, Sipoosta, Syötteeltä, Tampereelta ja Turusta.

- Tampereen paikallistiimi organisoi kolmannen kerran viikonlopun mittaisen perheleirin Aitolahdella. Leirille osallistui 18 vanhempaa ja 19 lasta. Yhteensä 13 perheestä neljä ei ollut osallistunut koskaan aiemmin sateenkaariperhetoimintaan. Leiri oli suunnattu ensisijaisesti pirkanmaalaisille perheille.
- Uusparien viikonloppu järjestettiin toista kertaa. Tällä kertaa Suomen Uusperheiden liiton kanssa yhteistyössä koulutettu vertaispariskunta ohjasi Voimaa uusperheen arkeen viikonloppukurssin Helsingissä. Kurssi tavoitti 12 henkilöä Oulusta, pääkaupunkiseudulta ja Turusta.
- Aikuisten syysvaellus järjestettiin toisen kerran, tällä kertaa kuuden päivän pituisena. Noin puolet kiinnostuneista joutui perumaan ja opulta Kolilla vaelsi viisi sateenkaariperheen vanhempaa Tampereelta ja Helsingistä.
- Aikuisten toiminnallinen viikonloppu järjestettiin Pieksämäellä. Mukana oli kahdeksan sateenkaariperheen vanhempaa. Puolet osallistujista oli Kuopiosta ja loput pääkaupunkiseudulta ja Lohjalta.

Yhteensä seitsemälle leirille osallistui yhteensä 242 henkilöä.

4.1.8. Rakkaussuhteita voimistava vertaistoiminta ennalta ehkäisee ongelmia

Sateenkaarevissa pari- ja monisuhteissa eläville ihmisille suunnattu vertaistoiminta on osa Perhesuhdekeskuksen toimintaa. Tapahtumia järjestettiin eri puolilla Suomea työntekijöiden organisoimana ja koordinoimana, vapaaehtoisten ohjaamana.

Vuoden 2019 aikana:

- toteutettiin 8 Rakkaussuhdetuokiota (Helsinki, Turku, Jyväskylä, Lahti, Espoo)
- yksi Rikasta minua -viikonloppu (Lahti)
- kolme Vuorovaikutus rakkaussuhteessa -viikonloppua (Kuopio, Helsinki, Pudasjärvi)

Lisäksi Rakkaussuhdetuokioita järjestettiin myös Kokkolassa ja Tampereella sekä toteutuneiden lisäksi toisina ajankohtina Turussa, Lahdessa ja Jyväskylässä, mutta nämä viisi tuokiota eivät toteutuneet vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Rakkaussuhdetoiminnassa oli yhteensä 150 kävijää. Kävijämäärä kasvoi 27%:lla edellisvuoteen nähden. Yhteistyötä tehtiin Turun seudun Setan, Jyväskylän Setan, Pirkanmaan Setan, Polyamoria – Monisuhteisuusyhdistyksen, Helsinki Pride -yhteisön, Lahden Setan ja Kokkola Priden kanssa.

Osa Rakkaussuhdetuokioista järjestettiin uudella konseptilla siten, että tuokioon voi osallistua yksin tai kumppani(e)n kanssa, oli suhteessa tai ei. Perhesuhdekeskukselta oli toivottu mahdollisuuksia vahvistaa rakkaussuhdetaitojaan myös ilman kumppania. Yhteistyössä Parisuhdekeskus Katajan kanssa kehitettiin myös uusi viikonloppukurssi: Läheisyys ja seksuaalisuus rakkaussuhteessa. Rakkaussuhteita vahvistavaa toimintaa ohjasi vuoden aikana 18 Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoista.

4.1.9. Sateenkaari-ihmisten ja heidän läheistensä suhteita tukeva vertaistoiminta

Perhesuhdekeskuksen kohderyhmään kuuluvat kaikki sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä. Perhesuhdekeskus on kehittänyt ja kokeillut sateenkaari-ihmisten läheisille suunnattua toimintaa.

Tietoa ja psykoedukaatiota tarjoava Läheisinfo järjestettiin kahteen kertaan Helsingissä. Yhteistyötä tehtiin Väestöliiton, Malkuksen, Snellun ja Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan kanssa. On oletettavaa, että läheisillä on suuri kynnys saapua julkisiin yleisötilaisuuksiin. Tilaisuuksissa oli yhteensä seitsemän osallistujaa. Läheisinfoa alettiin työstää verkkoalustalle vietäväksi, jolloin palveluaan paremmin saavutettavuutta ja valtakunnallisuutta.

Syksyllä pilotoitiin 3-12 -vuotiaiden sateenkaarevien lasten vanhempien sekä 13-18 -vuotiaiden sateenkaarinuorten vanhempien anonyymit chatit Väestöliiton Hyvä kysymys -alustalla. Tavoitteena oli ottaa uusi chat-alusta haltuun, kokeilla vertaisohjatun (vs. ammatillisesti ohjatun) chatin toimivuutta ja testata, kuinka Väestöliiton uuden sivuston kautta tavoitetaan kohderyhmää. Kumpikin chat järjestettiin kaksi kertaa ja eri osallistujia oli yhteensä 4. Vaikka chat-kohtaamisia oli vähän, pilotointi todettiin onnistuneeksi. Tavoitteet saavutettiin ja chat-kävijät saatiin ohjattua sateenkaarijärjestöjen palveluiden pariin, joita he eivät olleet aiemmin käyttäneet tai edes kuulleet niistä. Chattien toimintamallin kehittämistä jatketaan vuonna 2020.

Sateenkaariperheiden 4-6-vuotiaiden lasten perheidentiteettiä vahvistavien tuokioiden kehittämistä hidastivat vuonna 2018 erilaiset vastoinkäymiset, mutta vuonna 2019 kehittäminen pääsi vauhtiin uuden tiimin myötä. Mukana oli Metsäpuun ja Niittynsen lisäksi mm. kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa, kirjailija, kuvittaja, ilmaisutaidon opettaja, Sateenkaariperheiden harjoittelija sekä Helsingin paikallistiimin jäsen. Vuoden loppuun mennessä tuokioille oli luotu runko ja sisällöt, kirjoitettu tarina, tehty kuvitus sekä dramatisoitu ja harjoiteltu käsinukkenäytelmiä (teemana hämmentävät kysymykset, joita lapset kohtaavat). Tuokiot pilotoidaan lapsiryhmällä ja koulututetaan vapaaehtoisille vuoden 2020 alussa.

Keväällä pilotoitiin eroryhmä sateenkaariperheiden lapsille yhteistyössä lasten erotukemisen asiantuntijan Kasper ry:n kanssa. Ryhmän rakenne ja sisältö noudattivat Kasperin lasten eroryhmien kulkua. Tavoitteena oli kartuttaa tietoa sateenkaariperheiden lasten erityiskysymyksistä vanhempien eron liittyen ja lisätä sateenkaariosaamista Kasper ry:ssä, jotta heidän ryhmissään käyvät sateenkaariperheiden lapset voisivat tulla kohdatuksi entistäkin paremmin. Ryhmään osallistui neljä lasta.

Helsinki Pride -viikolla järjestettiin sateenkaari-ihmisille suunnattu Haasteita suvun kanssa -tilaisuus yhteistyössä Kirkko Helsingissä kanssa. 25 osallistujaa saapui eri puolilta Suomea.

Projektipäällikön pitkän poissaolon vuoksi jouduttiin karsimaan osa Läheisinfoista ja sateenkaariperheiden isovanhempien toiminnan kehittäminen.

4.1.10. Eroauttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen

Perhesuhdekeskuksen toimintaan on vakiintunut kahden sateenkaari erityisen, ammatillisesti ohjatun eroryhmän järjestäminen vuosittain (pohjautuu suomalaiseen eroseminaariin). Sekä Helsingissä järjestetty iltaryhmä että valtakunnallinen ryhmä täytyivät nopeasti ilmoittautumisista (2 x 12 hlöä). Helsingin iltaryhmä koostui 11:stä kolmen tunnin tapaamisesta. Valtakunnallinen ryhmä koostui kahdesta lähiviikonlopusta (kiertävä, v. 2019 Pirkanmaalla) sekä kuudesta verkkotapaamisesta (á 90min). Osallistujat kokivat eroryhmät erittäin merkityksellisiksi ja niistä saatu palaute oli erinomaista.

Erotilanteissa annettiin myös ammatillista tukea, ks. alempana Ammatillinen tuki haastavissa perhetilanteissa. Perhesuhdekeskus pilotoi myös eroryhmän sateenkaariperheiden lapsille yhteistyössä Kasper ry:n kanssa. Ks. Sateenkaari-ihmisten ja heidän läheistensä suhteita tukeva vertaistoiminta yllä.

Eron jälkeisen vanhemmuuden edistämiseen ja vanhempien väliseen yhteistyöhön keskittyvän Vanhemman neuvo -ryhmän ohjaajan, Ritva-Liisa Reinoldin kanssa alettiin rakentaa kurssia viikonloppukurssiksi, joka palvelisi myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella asuvia. Jäsenistöä on aktiivisesti tiedotettu muiden tahojen hltbiq-ihmisille järjestämästä erotoiminnasta.

4.1.11. Verkkovertaistoiminta

Väestöliiton Perheikkaa-sivuston tilalle tullut Hyvä kysymys -sivusto aukeni vuoden 2019 alussa. Perheikkaa-sivuston sateenkaariperheille suunnatut palvelut on tarkoitus siirtää Hyvä kysymys-sivustolle uudistustren ja lisätoimintojen siivittämänä. Vuosi 2019 meni uuteen sivustoon

tutustuessa ja sen pääkäyttäjäkoulutuksissa käydessä. Sateenkaariperhetoiminnot alkavat sivustolla keväällä 2020.

Perhesuhdekeskuksen verkkovertaistoimintaa olivat:

- Sateenkaarevien lasten ja nuorten vanhemmille suunnatut chatit Hyvä kysymys -alustalla
- Valtakunnallinen eroryhmä osittain verkossa (GoToMeeting-alusta)
- Läheisinfoa alettiin rakentaa verkkoon vietävään muotoon (video/podcast-osuuksineen)

4.2. Vertaistoiminnan kehittämiseen panostetaan neuvonnalla, koulutuksella ja palkitsemisella

Yhdistyksen vertaistoiminta nojaa vahvasti vertaisohjaajien panokseen. Vertaisohjatun vertaistoiminnan lisäksi järjestetään myös ammatillisesti ohjattua vertaistoimintaa erityisen haastavissa perhetilanteissa oleville, kuten erotilanteet.

- Paikallistoiminnan kehittämispäivät järjestettiin vapaaehtoisten toiveesta vaihteeksi muualla kuin Helsingissä. Tampereen kylpylässä pidetyille kehittämispäiville osallistui viime hetken peruutusten jälkeen 12 paikallistiimien vapaaehtoista Helsingistä, Jyväskylästä, Keski-Uudeltamaalta, Kokkolasta, Kuopiosta, Mikkelistä, Oulusta, Tampereelta ja Turusta.
- Vapaaehtoisille, paikallistiimiläisille ja tiimin ulkopuolisille ryhmänvetäjille, järjestettiin syksyn toimintapäivän yhteydessä puolen päivän pituinen minikehittämispäivä, jonka aikana heidän lapsilleen oli omaa ohjelmaa. Päivä jatkui koko perheen ohjelmalla iltaan saakka.
- Koordinaattori kohtasi useita vapaaehtoisia valtakunnallisissa tapahtumissa, kuten perheleireillä ja perhevalmennuksissa.
- Vapaaehtoisten kanssa pidettiin tiiviisti yhteyttä etupäässä sähköpostin, messengerin ja Facebook-ryhmän kautta.
- Vertaistoiminnan koordinaattori kävi tapaamassa vapaaehtoisia Joensuussa, Rovaniemellä ja Tampereella.
- Pääkaupunkiseudun tiimiläisten kanssa pidettiin yksi yhteistyökokous Helsinki Priden tiimoilta.
- Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoisiiin oltiin aktiivisesti yhteydessä, heitä tuettiin yksilöllisesti ja heille tarjottiin työnohjausta.

Vapaaehtoisten koulutukset

- Yhteistyössä Suomen uusperheiden liiton kanssa toteutetusta vertaisohjaajakoulutuksesta valmistui yksi sateenkaarevan uusperheen pari. Perhesuhdekeskus osallistui kaikkien koulutuksessa olleiden vertaisohjaajien ja Suplin työntekijöiden kouluttamiseen teemoilla Sateenkaari-ihminen perheessä ja Sensitiivinen kohtaaminen.
- Perhesuhdekeskus järjesti vapaaehtoisilleen täydennyskoulutuspäivän kesäkuussa Helsingissä. Päivän ohjelmassa oli antirasistinen työpaja, uuden Rakkaussuhdetuokion sisällön koulutus, työnohjausta ja yhteenkuuluvuuden rakentamista. Osallistujia oli 14.
- Setan ryhmänohjaajakoulutuksen perusosa toteutui keväällä Helsingissä ja syksyllä Jyväskylässä. Perhesuhdekeskus on ollut mukana kehittämässä ja toteuttamassa peruskoulutuksia. Kouluttajavuorot ovat kiertäviä ja vuonna 2019 vuoro ei osunut Perhesuhdekeskuksen kohdalle. Sekä Sateenkaariperheet että Perhesuhdekeskus kannustivat vapaaehtoisiaan mukaan ryhmänohjaajakoulutukseen.

4.3. Perheiden ja perhettä suunnittelevien neuvonta ja tuki

4.3.1. Neuvontapalvelu palvelee perheitä arjen tilanteissa

Merkittävä osa neuvontapalveluun tulevista kysymyksistä liittyi keväällä voimaan tullesseen äitiyslakiin. Lakiuudistus aiheutti hämmennystä ehtojensa ja aikataulujensa vuoksi, mutta myös hedelmöitysklinikoiden henkilökunnalla puutteelliset tiedot, kuinka uusi laki vaikuttaa heidän toimintaansa, sai monet ottamaan yhteyttä. Yhä useampi otti yhteyttä kansainvälisissä kysymyksissä ja liittyen koti-inseminaatioissa käytettävän lahjoittajan oikeuksiin ja kanssa tehtäviin sopimuksiin liittyen.

Muutoin lapsen syntymään liittyvä byrokrania oli yleisin syy ottaa yhteyttä neuvontapalveluun. Yhä tuli paljon kysymyksiä perheen sisäiseen adoptioon liittyen. Perheen sisäisestä adoptiosta ei löydy vielä kukaan kunnolla tietoa esimerkiksi adoptioneuvontaa antavien tahojen toimesta. Selvästi lapsen syntymän ja adoption vanhvistamisen välisen ajan turvattomuus mietityttää tulevia vanhempia, ja moni kyselikin, kuinka voisi turvata lapsen oikeutta ei-synnyttävään vanhempaan jo ennen adoptiota. Paljon tuli myös kysymyksiä liittyen apilaperheyteen, vanhemmuuskumppanuuteen ja siittiöiden lahjoittajan etsintään.

Yhdistyksen neuvontatyötä tehdään useissa eri yhteyksissä ja eri toimijoiden toimesta. Paikallistiemien aktiivit ja ryhmienvetäjät antavat neuvontaa paikallistasolla. Yhdistyksen työntekijät, puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet antavat neuvontaa valtakunnallisemmalla tasolla, ja esimerkiksi perhevalmennusten, leirien ja pride-tapahtumien yhteydessä.

Jo seitsemän vuotta yhdistys on tarjonnut neuvontaa myös tuotteistetussa neuvontapalvelussa. Neuvontapalveluun kuuluu puhelinpäivystys kahtena päivänä viikossa ja erillinen neuvontasähköpostiosoite. Puhelin- ja sähköpostineuvonnan määrät laskivat hiukan edellisvuodesta. Yhteydenotot liittyen perhesuhteisiin ja psykososiaaliseen tukeen tuntuvat siirtyneen pysyvästi perhesuhdekeskuksen tukipalveluiden alle, kuten on ollut tarkoituskin. Tämä kertoo siitä, että Perhesuhdekeskus on onnistunut tiedottamaan perheitä tukipalvelusta, ja ihmiset ovat sisäistäneet tiedon, että perhesuhdekeskus keskittyy juuri perhesuhteiden kiemuroihin ja tarjoaa psykososiaalista tukea, mitä neuvontapalvelut eivät virallisesti ole koskaan tarjonneet, vaikka niihin liittyviä yhteydenottoja onkin tullut runsaasti.

Kirjallisiin kysymyksiin luvattiin vastata viikon kuluessa. Tämä useimmiten toteutuikin, mutta ei aina. Tätä vielä parannetaan sähköpostiasetusten ja työtapojen muuttamisella. Moni vastausviesti poiki uusia kysymyksiä. Osan kanssa neuvontaa tehtiin sekä puhelimitse että sähköpostin kautta. Moni puhelimitse yhteydessä ollut sai mm. materiaaleja tai faktojen koonnin sähköpostitse. Vuoden tauon jälkeen Helsinki Prideilla järjestettiin jälleen yhtenä päivänä henkilökohtaisia neuvontapaamia.

Taulukko: Annettu neuvonta (luvuissa ainoastaan neuvontapalvelun antama neuvonta)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Puhelinpäivystys	62	102	130	122	64	71	53
Neuvonta-sähköposti	413	573	581	613	591	602	589
Neuvonta-chat	100	100	120	108	73	30	0
Yhteensä	575	775	831	843	728	703	642

4.3.2. Ammatillinen tuki haastavissa perhetilanteissa

Perhesuhdekeskus tarjosi ammatillista tukea sateenkaari-ihmisten perhetilanteisiin puhelinpalvelun ja tukikeskusteluiden muodossa. Puhelinpalvelu oli auki kahdesti viikossa kahden tunnin ajan (pois lukien loma-ajat). Puheluita tuli yhteensä 124 kpl. Puheluiden määrä kasvoi 43% edellisvuoteen verrattuna. Palvelun tunnettuus on siis selkeästi lisääntynyt, vaikka palvelua ei ole ollut mahdollista markkinoida kysynnän ylittäessä tarjonnan jo nyt.

Kaikki soittajat kuuluivat kohderyhmiin. Yleisimmät yhteydenoton syyt olivat ongelmat pari- tai monisuhteessa, erotilanne, uusperheen haasteet sekä huoli lapseen liittyen. Vähemmistöstressi mainitaan tai on selkeästi tulkittavissa 13% puheluista. 17% soittajista oli sateenkaari-ihmisten läheisiä, mikä on hyvä tulos ottaen huomioon tämän kohderyhmän tavoittamisen haasteet. Soittajista 52% oli Uudenmaan alueelta ja 48% muualta Suomesta. Tukea tarvitsevia ihmisiä tavoitettiin aiempaa hiukan enemmän Uudenmaan ulkopuolelta. Palvelun valtakunnallisuus on parantunut.

Puhelinpalveluun soittaneista kolmasosa sai riittävän tuen jo puhelun aikana. Kolmasosa ohjattiin muihin palveluihin (julkiset, perheneuvonta, kriisipalvelut, muut sateenkaaripalvelut). Kolmasosa ohjattiin Perhesuhdekeskuksen tukikeskusteluun. Soittajista 18% on hakenut aiemmin apua muista palveluista kyseiseen tilanteeseensa, mutta ei koe tulleen autetuksi. 56% ei ole hakenut apua kyseiseen tilanteeseensa aiemmin. Avun hakemista estää usein syrjinnän pelko.

Puhelinpalvelu	2017 (elo-joulukuu)	2018	2019
Puheluita	30	87	124
Soittajista Uudeltamaalta	-	59 %	52 %
Soittajista muualta Suomesta	-	41 %	48 %

Perhesuhdekeskus tarjoaa 1-5 tukikeskustelua haastavissa perhetilanteissa, joihin on vaikeaa saada tukea julkisista ja muista palveluista. Vuoden 2019 aikana 60–90 minuutin mittaisia tukikeskusteluja järjestettiin yhteensä 243 kappaletta 89 eri henkilön, parin, moniskunnan tai perheen kanssa. Eri asiakasperheitä kävi tukikeskusteluissa 8 kpl enemmän kuin vuonna 2018. Tukikeskusteluiden määrä sen sijaan kasvoi runsaammin, mikä tarkoittaa sitä, että asiakasperheet ovat käyttäneet useampia käyntikertoja (kuitenkin max 5) kuin edellisvuoden asiakasperheet. Tukikeskusteluihin on viime vuonna ohjautunut tuen kysynnän lisääntyessä entistä tarkemmin rajatut asiakasryhmät, joiden perhetilanne on erityisen haastava ja kriisiytynyt. Näin ollen tukikäyntejäkin tarvitaan useampia. Tukikeskusteluiden määrää ei voida enää kasvattaa nykyisellä työntekijäresurssilla.

Tukikeskusteluista 80% käytiin kasvokkain, 4% skypeissä ja 16% puhelimesta. Skypen välityksellä käydyt tukikeskustelut lisääntyivät hieman. 65%:ssa tukikeskusteluista läsnä oli yksi henkilö, 30%:ssa kaksi henkilöä ja 5%:ssa keskusteluista useampi henkilö. Yleisimmät aiheet tukikeskusteluissa olivat ongelmat pari- tai monisuhteessa, eroon liittyvät tilanteet, vanhemmuuden jakamisen haasteet ja uusperheen ongelmat. Kumppanuusvanhemmuus-/apilaperheiden määrä on lähtenyt hienoiseen kasvuun.

Tukikeskusteluja käyneistä asiakkaista 64 % oli Uudenmaan alueelta ja 36 % muualta Suomesta. Uudenmaan ulkopuolisten asiakkaiden määrä on kasvanut myös tukikeskusteluiden osalta, mutta silti Uusimaa on selkeästi korostuneempi kuin puhelinpalvelussa. Tämä johtunee siitä, että muualta päin Suomea soittaville pyritään löytämään sopivaa kasvokkaista tukea omalta paikkakunnaltaan, vaikka se onkin hyvin haasteellista.

Tukikeskusteluissa käyneistä henkilöistä 33% on hakenut aiemmin apua muista palveluista kyseiseen tilanteeseensa, mutta ei koe tulleen autetuksi. 66% ei ole hakenut apua kyseiseen tilanteeseensa aiemmin. Avun hakemista estää usein syrjinnän pelko.

Tukikeskustelut	2017 (elo-joulukuu)	2018	2019
Tukikeskusteluita yht.	31kpl	168kpl	243kpl
Eri perhekuntia asiakkaina	14kpl	81kpl	89kpl
Keskustelu kasvokkain	-	83%	80%
Keskustelu Skypessä	-	0,5%	4%
Keskustelu puhelimessa	-	16%	16%
Asiakkaita Uudeltamaalta	-	71%	64%
Asiakkaita muualta Suomesta	-	29%	36%

Vuonna 2018 kehitetty palveluohjausmalli muiden ammatillisia ja valtakunnallisia sateenkaaripalveluja tuottavien sateenkaarijärjestöjen kanssa päivitettiin (Sateenkaariperheet, Perhesuhdekeskus, Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus, Sinuiksi-palvelu ja Helsinki Pride -yhteisö). Yhteistyö ja palveluiden kehittäminen asiakastyötä tekevien työntekijöiden kanssa jatkui hedelmällisenä. Palveluohjaus eri sateenkaaripalveluiden välillä hioutui ja lisääntyi vuonna 2019.

4.3.3. Sateenkaariperheiden perhevalmennus

Sateenkaariperheiden perhevalmennuskurssi järjestettiin toimintavuoden aikana kaksi kertaa (keväällä ja syksyllä) Helsingissä iltakurssina. Helsingin kurseille osallistui yhteensä 64 henkilöä. Syyskuussa perhevalmennus pidettiin viikonloppukurssina Tampereen kupeessa Aitolahdella. Viikonloppukurssilaisia oli 20.

Kurssi on laajuudeltaan 20 oppituntia ja se on suunnattu kaikille lasta suunnitteleville, lasta odottaville ja lapsen hiljattain saaneille perheille. Kouluttajina kurseilla toimivat yhdistyksen työntekijät ja kokemuskouluttajina tavalliset sateenkaariperheiden vanhemmat. Valmennus täydentää kunnan tarjoamaa synnytys- ja perhevalmennusta. Kurssilla tarjotaan tietoa erityisesti sateenkaariperheiden perheellistymiseen liittyvistä erityishaasteista, käydään läpi perheiden oikeuksia etuuksiin ja ongelmiin etuuksien haussa, syntymässä olevan lapsen juridisen tilanteen turvaamiseen liittyvissä hakemuksissa, sateenkaariperheiden aikuisten välisten suhteiden tyyppillisistä sudenkuopista, kolmen ja neljän vanhemman perheiden erityishaasteista jne.

Sateenkaariperheiden oma perhevalmennuskurssi tukee perheiden ongelmien ennaltaehkäisyä, palveluneuvontaa ja toimii myös vahvana vertaistuen paikkana ja muodostaa vertaisverkostoja, jotka kokemusten mukaan helposti jatkuvat koko lasten lapsuuden ajan. Valmennus ei korvaa kunnan järjestämää synnytys-/perhevalmennusta vaan täydentää sitä.

4.3.4. Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet

Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet ovat yhden illan avoimia keskustelutilaisuuksia, joissa kerrotaan sateenkaariperheellistymisen mahdollisuuksista ja annetaan perhettä suunnitteleville mahdollisuus kysyä asiantuntijalta. Tilaisuuksissa on mahdollista tutustua muihin lasta suunnitteleviin ja vanhemmuuskumppaneita etsiviin.

Tilaisuuksia pidettiin vuonna 2019 yhteensä seitsemän:

- Lappeenrannan, Tampereen ja Helsingin prideilla kesäkuussa
- Helsinki Prideilla järjestettiin myös Miten miehet tekevät lapsia -tilaisuus

- Oulussa Oulu prideilla heinäkuussa
- Kouvola Prideilla elokuussa
- Pori Prideilla elokuussa

4.4. Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta

4.4.1. Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä

Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä perheet ympäri maailman kokoontuvat yhteen erilaisiin tapahtumiin, jotka ovat iloisia ja näkyviä koko perheen tapahtumia. Päivä toimii tutustumisen väylänä ihmisille sekä näkyvänä tapahtumana se lisää ihmisten tietoisuutta sateenkaariperheistä. Tietoisuus vähentää taas vähentää ennakkoluuloja ja lisää sateenkaariperheiden hyvinvointia.

Kansainvälistä sateenkaariperhepäivää vietettiin Suomessa kahdeksatta kertaa toukokuun ensimmäisenä sunnuntaina. Suomessa tapahtumia järjestettiin kuudella paikkakunnalla.

- Helsingissä perhetapaaminen teatteriesityksellä
- Kuopiossa perhetapaaminen nuorisotalolla
- Porissa picnic kirjurinluodolla
- Rovaniemellä pelejä ja leikkejä puistossa
- Tampereella perhetapaaminen
- Turussa temppuilua ja juhlimista

4.4.2. Pride-tapahtumiin perheisisältöjä

Sateenkaariperheille järjestettiin ohjelmaa yhdeksässä eri Pridessa. Paikalliset aktiivit saatiin organisoimaan lähes kaikki tapahtumat. Työntekijät järjestivät ainostaan Miten lapsia tehdään- ja vanhemmuuskumppanuusiltoja sekä rakkaussuhde- ja ihmissuhdetapahtumia.

- Lappeenrannan ensimmäisillä prideilla kokoonnuttiin perhetapaamiseen ja pohdittiin sateenkaarevan lapsenteon saloja
- Pirkanmaa Prideilla oli perhetapaaminen ja miten lapsia tehdään -tilaisuus
- Jyväskylä Prideilla pidettiin suuren suosion saavuttanut perhetapaaminen ja osallistuttiin kulkueeseen. Perhesuhdekeskus järjesti Rakkaussuhdetuokion.
- Helsinki Pride -viikon ohjelmaan sisältyi suuren suosion saavuttaneiden Fazer- ja kiipeilypuisto Korkee-retkien lisäksi alkutaipaletapaaminen, sosiaalisten vanhempien ja myöhäisheränneiden tilaisuudet, perhekahviloita, museovierailu, kulkuepäivän piknik, Miten lapsia tehdään -tilaisuudet (yleinen ja miesten), elokuvaretkiä, isien ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien tapaamiset sekä koululaisten tapahtuma. Perhesuhdekeskus järjesti Helsinki Pride -viikolla Rakkaussuhdetuokion, Läheisinfon, Haasteita suvun kanssa -tilaisuuden, pop up -tukiaikoja perhetyöntekijälle sekä Sateenkaariperheiden kanssa kumppanuusvanhemmuus-illan.
- Lahti Prideilla oli perhetapaaminen. Perhesuhdekeskus yritti järjestää Rakkaussuhdetuokion, mutta se ei toteutunut vähäisen osallistujamäärän vuoksi
- Turku Prideilla perhetapaamisen organisoivat paikallistiimin ulkopuolinen joukko
- Oulu Prideilla puistotapaaminen, satutuokio, perhepiknik ja Miten lapsia tehdään -tilaisuus
- Kouvola prideilla miten lapsia tehdään -tilaisuus on jo perinne
- Porissa miten lapsia tehdään -tilaisuus ja täynnä toimintaa oleva perhetapahtuma
- Mikkeli Prideilla perheet houkuteltiin mukaan värien ja valojen täyteiseen kulkueeseen
- Kokkola Prideilla yritettiin järjestää Rakkaussuhdetuokio, mutta se ei toteutunut vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

5. Järjestön toiminta

5.1. Jäsenpalvelujen kehittäminen

Sateenkaariperheet ry:llä oli vuonna 2019 jäsenmaksun maksaneita henkilöjäseniä 1003. (Edellisten vuosien jäsenmäärät: 891, 963, 895, 843 ja 790.) Lisäksi yhdistyksellä oli kannatusjäsenenä yksi yhteisö. Toimintansa kautta yhdistys tavoitti lisäksi satoja henkilöitä, jotka eivät ole jäseniä.

Jäsenmäärä onnistuttiin kääntämään taas nousuun vuoden 2018 laskun jälkeen. Vauhtia jäsenhankintaan haettiin heti alkuvuodesta yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa järjestetystä jäsenhankintakoulutuksesta. Jäsenyysprosessia sujuvoitettiin vuoden aikana ja yhdistyksen linjaa jäsenalennuksien suhteen selkeytettiin. Jäsenasioita pidettiin esillä uutiskirjeissä sekä Facebookissa. Vuoden aikana järjestettiin kaksi pienimuotoista jäsenhankintakampanjaa, joista toisen aikana jäsenet saivat lisäalennusta yhdistyksen myymistä kirjoista ja toisen aikana jäsenmaksunsa maksaneille lähetettiin heijastin. Molemmat kampanjat näkyivät piikkeinä jäsenmäärässä. Jäsenalennusten lisäksi tiedottamisessa muistutettiin jäsenyyden tukevan yhdistyksen tavoitteiden toteutumista.

Yhdistys siirtyi kesällä käyttämään Seta ry:n yhteistä jäsenjärjestöille tarkoitettua jäsenrekisteriä, mikä teki liittymisestä helpompaa ja nopeampaa. Myös jäseneksi liittymisen mainostaminen omissa tilaisuuksissa, esimerkiksi perhevalmennuksissa, näkyi uusien liittyneiden määrässä. Uusille jäsenille, joiden postiosoite oli yhdistyksen tiedossa, lähetettiin kattava paketti tietoa yhdistyksen toiminnasta ja uusimmat oppaat.

5.2. Viestintä

Yhdistyksen viestintä oli sekä laajaa vaikuttamisviestintää että viestintää yhdistyksen palveluista ja sadoista yksittäisistä tapahtumista.

Yhdistyksen tärkein viestintäkanava on uutiskirje:

- Tavoittaa hyvin kohderyhmän, mutta myös yhteistyökumppanit ja osittain myös päättäjät.
- Uutiskirje julkaistiin vuoden aikana seitsemän kertaa.
- Uutiskirje lähetettiin sähköpostitse jäsenille ja noin 800 yhteistyökumppanille.

Tiedotteet lähetetään STT info -palvelun kautta:

- Vuoden 2019 aikana lähetettiin yhdeksän tiedotetta (ks tiedotteiden otsikot luvusta 2.1.).
- STT:n tilastojen mukaan tiedotteiden yhteenlaskettu katseluiden määrä oli 1891 kertaa verkossa (noin puolet hakukoneiden, neljäsosa somen kautta) ja 6304 kertaa tiedotteiden vastaanottajien sähköpostissa.
- Netin kautta oli ehdottomasti eniten päädytty lukemaan tiedotetta, joka oli otsikoitu ”HUS raportoi aloittavansa hedelmöityshoidot naispareille – nyt Kelankin tulee vihdoon muuttaa syrjivät korvauserusteensa”.
- Eniten sähköpostin avauksia oli aiheuttanut tiedote otsikolla ”Sateenkaari-ihmisten toivottu lapsiluku on kaukana toteutumisesta - yhteiskunnan tuettava myös sateenkaariperheiden lapsiperheellistymistä”.
- Luvussa 2.6. on listattu vuoden aikana lähteneet tiedotteet.

Median kanssa työskentely:

- Yksi merkittävä vaikuttamisviestinnän muoto on toimittajien kanssa tehtävä yhteistyö.
- Osa toimittajista halusi tehdä haastattelun yhdistyksen edustajan kanssa, mutta suurin osa halusi ehdotuksia näkökulmasta, tietoja kirjoittamansa artikkelin pohjaksi tai haastateltavia perheitä.

- Nimenomaan vanhemmuuslakiin, sijaissynnytykseen ja hedelmöityshoitojen syrjimättömyyteen liittyvissä kysymyksissä tehtiin myös hyvin aktiivista mediatyötä tarjoamalla uutisia, tarinoita ja haastateltavia medialle.
- Mediaseurantaa tehtiin käyttämällä Retrieverin palvelua. Mediaseuranta auttaa huomaamaan keskustelu, jotka ovat yhdistyksen tavoitteiden näkökulmasta olennaisia, ja osallistumaan niihin.
- Mediaosumia, joissa näkyy joko yhdistys tai joku toimihenkilöistä oli toimintavuoden aikana 45 kappaletta.
- Vaikuttamisviestinnän toimenpiteitä on kuvattu myös luvussa 2.

Kotisivujen kehittäminen:

- Yhdistyksen nettisivuille koostettiin vuoden aikana kattavat infomateriaalit koskien vuoden 2019 suuria laki- ja palvelumuutoksia: äitiyslaki, lapsenhuoltolain uudistus ja lahjasolut julkisilla klinikoilla.
- Uutisia tuotettiin sivuille yhteensä 11 kappaletta, missä on hiukan nousua edelliseen vuoteen. Uutistuotantoon ei riittänyt riittävästi työntekijöiden aikaa.
- Nettisivuilla oli vuoden 2019 aikana 32 624 käyntikertaa ja yksittäisiä kävijöitä oli 23 072 kappaletta. Vertailun edelliseen vuoteen voi tehdä vain heinä-joulukuun kävijöiden osalta, koska nettisivut siirrettiin uudelle alustalle toukokuussa 2018. Syyskausien vertailu näyttää noin 25% kasvua kävijöiden määrässä.
- Persuhdekeskuksen nettiivuilla oli 4000 käyntiä ja 2700 kävijää.

Sosiaalisen median kanavat:

- Yhdistyksen Facebook-sivujen seuraajien määrä nousi toimintavuoden aikana 4300:sta 4600:aan. Muut Facebook-sivustot: Sateenkaariparit 1400, Perhesuhdekeskus 600, Väriä perhehoitoon 450 seuraajaa. Yhdistyksen pääsivulla julkaistiin vuoden aikana 427 postausta.
- Paikallistiimeillä on myös omia Facebook-sivustojaan ja -ryhmiään.
- Henkilöstö moderoi seuraavia ryhmiä sosiaalisessa mediassa: Sateenkaariperheet, Sateenkaari-isä(ksi), Perhehoitoa sateenkaaren väreissä, Adoptio sateenkaaren väreissä, Kumppanuusvanhemmat,
- Lisäksi yhdistys tiedottaa toiminnastaan Twitterissä aktiivisen vapaaehtoisen voimin.

Yhdistys välittää tietoa lapsiperheiden moninaisuudesta sekä omasta toiminnastaan myös jakamalla esitteitään, tekemällä koulutuskäyntejä sekä osallistumalla erilaisiin seminaareihin ja tapahtumiin (ks luku 3.). Vuoden aikana päivitettiin, uudelleen taitettiin ja painatettiin uusintapainokset sosiaalisen äidin oppaasta ja oppaasta kasvatus- ja opetusalan ammattilaisille. Sen lisäksi painatettiin uusintapainokset perhehoitohankkeen ja Perhesuhdekeskuksen esitteistä. (ks luku 3.5.)

5.3. Hallinto

Yhdistyksen kevätkokous Tampereella 30.3. vahvisti edellisen vuoden tilinpäätöksen. Syyskokous järjestettiin Helsingissä 9.11. syksyn toimintapäivän yhteydessä ja se vahvisti seuraavan vuoden toimintasuunnitelman ja talousarvion sekä valitsi hallituksen vuodelle 2020.

Vuoden 2019 hallitus valittiin syyskokouksessa 2018. Hallitukseen valittiin puheenjohtaja, kuusi varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hallitus järjestäytyi ensimmäisessä kokouksessaan 26.1. seuraavasti:

Krister Karttunen
Tiia Sudenkaarne
Anu Kantola
Marjukka Irni
Anu Pellinen

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja

Hanna Ruohonen
Markus Oja
Jenni Kemppi
Julian Honkasalo

varajäsen
varajäsen

Hallituksen sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Juha Jämsä. Hallitus nimesi työryhmän valmistelemaan materiaaleja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vanhempien lapsille. Hallitus kokoontui kautensa (1.1.–31.12.) aikana kuusi kertaa.

Toimintaa ohjaavista asiakirjoista toimintavuoden aikana päivitettiin paikallistoiminnan tavoitteet ja kriteerit määrärahojen varaamiselle sekä tehtiin linjaus valtakunnallisen vertaistoiminnan kustannuspaikan avustuksen kohdentumisesta eri toiminnoille

Hallituksen itsearviointi loppuvuodesta:

Talouden seuranta ei ole tarvetta käsitellä useammin. Toiminnan pitkän aikavälin suurten linjojen suunnitteluun voitaisiin tulevaisuudessa harkita esimerkiksi erillistä iltakoulua tai internaattipäivää/viikonloppua. Esityslistan tiedoksi-asioihin lisätään mahdollisuuksien mukaan aiempaa enemmän ajankohtaisia asioita muiden työntekijöiden tehtävien joukosta.

5.3.1. Henkilöstö

Yhdistyksen palveluksessa jatkoivat yleisavusteisen perustoiminnan tehtävissä toiminnanjohtaja, vertaistoiminnan koordinaattori ja järjestösihteerit. Perhesuhdekeskus-toiminnassa työskentelivät projektipäällikkö ja perhetyöntekijä. Perhehoitohankkeeseen jatkoi projektipäällikkö. Kaikkien perheiden Suomi -hankkeessa toimi johtava asiantuntija ja erityisasiantuntija. Erityisasiantuntija vaihtui kesken toimintavuoden. Lisäksi toimintavuoden aikana yhdistyksessä toimi kaksi ammattikorkeakouluharjoittelijaa.

Työntekijöiden hyvinvoinnin varmistamiseksi tarjottiin henkilökunnalle yleislääkäritasoinen sairaanhoito työterveyshuollon osana sekä kulttuuri- ja liikuntasetelit. Henkilöstölle myönnettiin myös työmatkaetu paikallisliikenteen matkalippuseleleinä. Työhyvinvointipäivä järjestettiin kaksi kertaa toimintavuoden aikana. Osalle henkilöstöä järjestettiin työnohjausta, muut eivät kokeneet tarvitsevansa. Kehityskeskustelu järjestettiin vuoden aikana kerran kullekin työntekijälle. Työntekijät saivat osallistua työajalla työtehtäviä tukeviin lyhyisiin koulutuksiin.

5.3.2. Toimitilat

Yhdistyksen toimitila Kurvi sijaitsee Helsingin Sörnäisissä osoitteessa Hämeentie 29. Toimitilaan muutettiin vuonna 2016. Kurvissa on 10 työpistettä 8 työhuoneessa sekä iso ryhmä/koulutustila, kopiohuone, varasto ja tilava keittiö. Neliöitä tilassa on 234. Toimitila tulee olemaan riittävän kokoinen useampien vuosien ajan. Sisarjärjestömme Regnbågsankan ry vuokrasi yhden työpisteen ainoalle työntekijälleen kesästä 2019 alkaen.

5.3.3. Talous

Varsinaisen toiminnan kaikki kulut nousivat 8% edelliseen vuoteen verrattuna. STEAn yleisavustaman perustoiminnan kulut kasvoivat suurin piirtein samassa suhteessa. Yleisavustukseen saatiin vain pieni inflaatiokorotus. Helsingin ja Turun kaupunkien avustukset kasvoivat ja Tampereen kaupungin laski. Yhteisvaikutus oli positiivinen. Ulkoministeriön ja KSL:n pienehköt avustukset kasvoivat. Vuoden 2019 toimintaa rahoittivat Stea, Ulkoministeriö, Helsingin kaupunki, Tampereen kaupunki, Turun kaupunki ja Kansan sivistystyön liitto. Toiminnan tuotot pysyivät samalla tasolla ja koostuvat pääosin leirimaksuista, mutta myös koulutustuotoista.

Taulukko: Varsinaisen toiminnan kulujen kasvu

2019	687 713,37€
2018	634 341,74€
2017	617 306,75€
2016	506 669,86€
2015	529 184,86€
2014	411 217,86€
2013	357 028,55€
2012	145 899,37€
2011	35 800,63€

Jäsenmaksukertymä nousi jälleen yhden vuoden notkahduksen jälkeen 11 670 euroon. Tarvikemyynnin tuotot kasvoivat kirjamyynnin onnistumisen ansiosta. Lahjoitukset ja keräystuotot romahtivat 44,38 euroon.

Tilikauden ylijäämä oli 5 067,71 euroa ja yhdistyksen oma pääoma kasvoi 69 380,21 euroon. Se vastaa 1,9 kuukauden henkilöstö- ja toimitilakuluja.

Vuonna 2019 taloussääntöä tarkennettiin ja toimitettiin tositetarkastus.

6. LIITE 1: Koulutukset

Ammattilaisille sateenkaariperheistä	Paikka	Pvm	Osall.	Kesto (min)	Kouluttajat
Terveystenhoitajaopisk.	Espoo	31.1.	27	45	Niittynen
Lastenohjaajat	Helsinki	1.2.	6	90	Puustinen
Kättilö- ja terveydenhoitajaopisk.	Helsinki	4.2.	60	120	Niittynen
glbtq-aktivistit	Helsinki	8.3.	50	120	Jämsä
Sosionomit	Hämeenlinna	29.3.	50	150	Puustinen
Lääkärit	Helsinki	16.4.	9	180	Puustinen
Oppikirjojen kustannustoimittajat	Helsinki	8.5.	13	60	Jämsä, Moring
Varhaiskasvatus, pari/perheneuvojat	Lahti	24.5.	15	180	Jämsä
PRIDE-valmentajat	Tampere	19.9.	50	45	Puustinen, Segerholm
Lastensuojelun ammattilaiset	Tampere	1.10.	55	60	Puustinen, Väisänen
Sijaisvanhemmat	Jyväskylä	5.10.	6	180	Puustinen
Lastenohjaajaopiskelijat	Helsinki	22.10.	20	150	Niittynen
Sijaisvanhemmat	Jyväskylä	26.10.	10	90	Puustinen
Perhekeskustoimijat	Raisio	29.10.	45	45	Moring
Perhekeskustoimijat	Kaarina	29.10.	45	30	Moring
Kotipalvelun työntekijät	Helsinki	30.10.	60	14	Moring
Perhekeskustoimijat	Uusikaupunki	6.11.	45	43	Moring
lastensuojelun ammattilaiset	Helsinki	8.11.	70	120	Puustinen, Metsäpuu
Lastenvalvojat, adoptioneuvojat	Helsinki	15.11.	62	30	Niittynen
Lastensuojelun ammattilaiset	Helsinki	3.12.	20	180	Puustinen
	Osallistujia yhteensä:	718			
	Oppitunteja yhteensä:	43			

Kohderyhmäkoulutukset	Paikka	Pvm	Osall.	Kouluttajat
Perhehoidon infotilaisuus	Tampere	14.1.	2	Puustinen
PRIDE-valmennus	Helsinki	19.1.-24.4.	7	Hirvensalo, Segerholm
Uusperhevertaisten ohjaajakoulutus	Jyväskylä	1.-2.2.	22	Väisänen, Metsäpuu
Adoptio vai perhehoito? -tilaisuus	Helsinki	26.2.	7	Puustinen
Perhevalmennus	Helsinki	5.3.-2.4.	32	Niittynen, Metsäpuu
Paikallistoiminnan kehittämispäivät	Tampere	30.-31.3.	22	Niittynen, Jämsä, Räihä
Vapaaehtoisten täydennyskoulutus PSK	Helsinki	8.6.	14	Metsäpuu, Väisänen, Moua
Perhehoidon info	Helsinki	26.6.	15	Puustinen
Voimaa uusperheen arkeen	Helsinki	6.-8.9.	10	vapaaehtoiset
Perhevalmennus	Tampere	27.-29.9.	20	Niittynen, Metsäpuu
Perhevalmennus	Helsinki	24.10.-21.11.	32	Niittynen, Metsäpuu
Paikallistoiminnan syyspäivä	Helsinki	9.11.	10	Niittynen, Jämsä, Räihä
	Osallistujia yhteensä:	193		

7. LIITE 2: Kaikkien Perheiden Suomi –hankkeen toimintakertomus

Verkoston toiminta vakiintuu

Kaikkien Perheiden Suomi on vuosina 2013–2019 toiminut vaikuttamistyön hanke, jonka takana on Monimuotoiset perheet -verkosto ja sen kymmenen jäsenjärjestöä². Kaikkien perheiden Suomi I -hanke toimi RAY:n rahoittamana vuosina 2013–2017 ja KPS II -hanke jatkoi edeltäjänsä työtä Sosiaali- ja terveysministeriön avustusyksikön STEA:n rahoittamana vuosina 2017–2019.

Joulukuussa STEA myönsi verkostolle kohdennetun toiminta-avustuksen (Ak) ja rahoituksen kolmannen työntekijän palkkaamiseen. Toiminta jatkuu siis vuodesta 2020 eteenpäin toistaiseksi voimassa olevalla rahoituksella ja kolmen työntekijän voimin.

Vuosi 2019 oli Kaikkien perheiden Suomi II -hankkeen viimeinen toimintavuosi, minkä vuoksi toiminnassa painottuvat hankekausien päättymiseen liittyvät toimenpiteet, kuten hankkeen tulosten arviointi ja toimintatapojen juurruttaminen verkoston jatkuvuuden turvaamiseksi.

Toiminta 2019

Vuosi 2019 oli eduskuntavaalivuosi, joten alkuvuoden ajan verkoston vaikuttamistyö keskittyi pitkälti vaalivaikuttamiseen sekä hallitusohjelmaan vaikuttamiseen. Tästä saavutettiin mainioita tuloksia. Antti Rinteen (sittemmin Sanna Marinin) hallituksen ohjelmassa oli peräti 14 kirjausta verkoston tavoitteisiin liittyen.

Verkosto oli myös varautunut toteuttamaan maakuntavaalikampanjan 2019, mutta maakuntavaaleja ei tänä vuonna järjestetty.

Palvelujärjestelmään kohdistuva vaikuttamistyö keskittyi vuonna 2019 perheiden monimuotoisuuden liittyvien materiaalien levittämiseen, niistä viestimiseen sekä kouluttamiseen.

Työelämään kohistuvan vaikuttamistyön tavoitteena vuonna 2019 oli vahvistaa verkoston asemaa työelämätoimijoiden yhteistyökumppanina sekä viedä monimuotoisten perheiden aseman huomioimista vahvasti osaksi työn ja perheen yhteensovittamisen käytäntöjen kehittämistyötä.

Lainsäädäntöhankkeista vaikutettiin etenkin perhevapaaudistuksen valmisteluun.

Vuonna 2019 hankkeessa toteutettiin seuraavia toimia:

- eduskuntavaalikampanja 2019

² Verkoston järjestöt ovat Adoptioperheet ry, KÄPY – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Familia ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

- hallitusneuvotteluihin ja hallitusohjelmaan vaikuttaminen:
 - verkoston yhteinen hallitusohjelmatempaus Säätytalolla 15.5.2019
 - hallitusohjelmatavoitteet yksilöidysti sähköpostitse kaikille hallitusneuvotteluihin osallistuneille
 - kirjallinen kuuleminen hallitusneuvottelujen perhepolitiikkaa käsittelevässä ryhmässä
- uuden työntekijän rekrytointi keväällä 2019
- toimittiin asiantuntijajäsenenä Lapsi- ja perhepalvelu-uudistuksen kärkihankkeen ohjausryhmässä 2017–2019
- verkoston jäsenjärjestöjen hallitukset tekivät päätökset verkoston vakiintuvaan toimintaan osallistumisesta sekä nimesivät edustajansa verkoston johtoryhmään
- laadittiin ja vahvistettiin verkostolle strategia vuosille 2020–2025 sekä johtosääntö
- haettiin verkostolle vakinaista rahoitusta toukokuussa 2019
- vahvistettiin yhteistyötä työelämätoimijoiden kanssa osallistumalla Helsinki Priden yhteydessä järjestettyyn työmarkkinakeskusjärjestöjen paneeliin
- vaikutettiin perhevapaa-uudistuksen valmisteluun viestimällä verkoston lapsilähtöisestä perhevapaamallista sekä osallistumalla kuulemistilaisuuksiin
- jalkautettiin verkoston yhteisiä poliittisia tavoitteita vuosille 2019–2023 haastamalla puolueiden jäsenjärjestöjä tekemään puoluekokousaloitteita verkostolle tärkeistä teemoista (6 aloitetta)
- osallistuttiin vaalitulaisuuksiin, puoluekokouksiin (3), puolueristeilyille (2) ja muihin poliittisten vaikuttajien kokoontumisiin (2)
- järjestettiin työelämäteemainen aamiaistilaisuus SuomiAreenassa Porissa
- toteutettiin verkoston työntekijöiden yhteinen koulutus- ja verkostoitumispäivä arviointiteemalla syyskuussa 2019
- perustettiin eduskuntaan Monimuotoiset perheet -ryhmä yhteistyössä kansanedustaja Mirka Soinikosken kanssa
- hallitusohjelman julkaisun jälkeen tavattiin verkoston tavoitteiden kannalta keskeiset ministerit ja/tai erityisavustajat (8 tapaamista) verkoston tavoitteiden etenemisen varmistamiseksi
- tavattiin lapsistrategian valmistelusta vastaava Johanna Laisaari sekä työryhmän jäsen Kirsi Pollari
- tehtiin yhteistyötä monimuotoisia perheitä tutkivien tahojen, erilaisten tieteellisten keskusteluhankkeiden, kehittämishankkeiden sekä WeAll - tutkimushankkeen kanssa monitieteisen tutkimustiedon lisäämiseksi perheiden monimuotoisuudesta. Järjestettiin Monimuotoiset perheet - tutkijaverkoston tapaaminen kesäkuussa.
- koulutettiin yhteensä noin 1530 ammattilaista ja opiskelijaa monimuotoisten perheiden erityistilanteista.
- osallistuttiin perheitä kohtaavien ammattilaisten kehittämispäiville, messuille ja seminaareihin (9 tapahtumaa)
- toimittiin asiantuntijajäsenenä Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan miesjaostossa 2016–2019
- toimittiin asiantuntijajäsenenä Ev. lut. kirkon kasvatus- ja perheasiain neuvottelukunnassa 2017–2020
- tehtiin yhteisiä lausuntoja ja kannanottoja ajankohtaisista poliittisista asioista (9 kannanottoa, vaalivuodesta johtuen lausuntojen määrä tavallista alhaisempi, 4 lausuntoa)

- Päivitettiin hankkeen www-sivut ja tuotettiin sinne ajankohtaista tietoa perheiden monimuotoisuudesta ja monimuotoisten perheiden erityistilanteista
- annettiin 19 haastattelua eri medioihin sekä vastattiin 77 yksittäiseen tiedusteluun, kysymykseen, haastateltavan välittämispyyntöön tai muuhun yhteydenottoon

Verkoston yhteinen poliittinen vaikuttamistyö

Verkoston vaikuttamistyö keskittyi vuonna 2019 hallitusohjelmavaikuttamiseen sekä verkoston näkökulman viemiseen hallitusohjelman pohjalta käynnistettäviin lainsäädäntö- ja kehittämishankkeisiin. Hallitusohjelmavaikuttaminen oli verkoston tavoitteiden osalta erinomaisen tuloksellista, mihin vaikutti hyvin tehdyt pohjatyon ohella se, että hallitusohjelman muodostavat puolueet suhtautuvat lähtökohtaisesti myönteisesti perheiden monimuotoisuuteen ja erilaisten perheiden tarpeiden huomioimiseen perhepolitiikassa.

Verkosto tapasi syksyn 2019 aikana kaikki keskeiset ministerit tai ministerin ollessa estynyt, erityisavustajat. Vastuuministereitä tavatessa on käynyt ilmeiseksi, että hallitusohjelmakirjausten realisoituminen ei ole itsestään selvää ja verkoston panosta tarvitaan jatkossakin. Verkosto on seurannut tavoitteidensa etenemistä ministeriöiden valmisteluprosesseissa ja pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että monimuotoisten perheiden erityistarpeet ovat aidosti mukana. Verkosto on myös koostanut kohdennettua tietoa muun muassa vanhemmuuslakiin ja sijaissynnytysten sääntelyyn liittyvän kohdennetun vaikuttamistyön tarpeisiin.

Verkosto osallistui vuonna 2019 Keskustan ja Kokoomusten puolueristeilyille, SDP:n vaalstartti-tapahtumaan sekä RKP:n, Vihreiden ja Vasemmistoliiton puoluekokouksiin. Vuoden 2019 syksyllä eduskuntaan perustettiin Monimuotoiset perheet -ryhmä kansanedustajille ja eduskuntaryhmien työntekijöille. Verkosto otti kantaa ajankohtaisiin aiheisiin ja toimi kysyttynä asiantuntijana median suuntaan.

Perheiden palveluihin suunnattu työ

Perheiden palveluihin suunnatun vaikuttamistyön keskeinen arena on ollut vuosina 2017–2019 LAPE-kärkihanke ja sen ohjausryhmä, jossa verkosto on edistänyt omia tavoitteitaan. Sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistuksen kaatuminen vaikutti kuitenkin siihen, että kärkihankkeen tulokset jäivät hieman puolitiehen.

Lapsi- ja perhepalveluiden kehittämistyö jatkuu uuden hallituksen alla osin osana uutta sote-keskustyöskentelyä ja osin lapsistrategiatyötä. Sote-keskustyöskentelyn vasta käynnistyessä verkosto tapasi lapsistrategian valmistelusta vastaavan Johanna Laisaaren. Verkoston näkökulmia on edistetty myös osallistumalla lapsistrategiaa käsitteleviin sidosryhmätapaamisiin.

Vuoden 2019 aikana verkosto on osallistunut yhdeksälle eri ammattilaisille suunnatuille messuille ja/tai kehittämispäiville ja kouluttanut reilut 1500 palveluissa toimivaa ammattilaista tai opiskelijaa.

Suurin osa koulutustapahtumista oli hankkeen ulkopuolisten toimijoiden, kuten oppilaitosten, järjestöjen, sairaanhoitopiirien tai terveydenhuollon ammattilaisten tilaamia ja järjestämiä. Myös LAPE-toimijat kutsuivat hankkeen työntekijöitä omiin koulutuspäiviinsä. Kaikkiin koulutuskutsuihin pyrittiin vastaamaan resurssien sallimissa rajoissa. Koulutustapahtumista saatu palaute on ollut hyvin positiivista ja kiittävää.

Työelämään kohdistuva vaikuttamistyö

Vuoden 2019 aikana verkoston työelämävaikuttaminen on resurssien puutteessa jäänyt suunniteltua vähäisemmälle huomiolle. Verkosto on kuitenkin vahvistanut yhteistyötä työmarkkinajärjestöjen kanssa muun muassa käymällä keskustelua perhevapaa uudistuksesta ja osallistumalla työmarkkinakeskusjärjestöjen keskustelutilaisuuteen Helsinki Pridella. Lisäksi verkosto järjesti SuomiAreenassa työelämäteemaisen aamupalatilaisuuden, jossa puhumassa olivat muun muassa lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen sekä STTK:n puheenjohtaja Antti Palola. Tilaisuuden tiimoilta Palola julkaisi myös perheiden monimuotoisuutta käsittelevän blogikirjoituksen.

Verkoston vuonna 2019 toteuttama Mihin rahat riittävät? -kyselyllä (n= 528) kerättiin ajantasaista tietoa monimuotoisten perheiden työelämään ja toimeentuloon liittyvistä haasteista ja mahdollisista ratkaisuista. Verkosto kävi myös tapaamassa Kuntatyönantajia syksyllä 2019. Tapaamisen tuloksena todettiin, että työehtosopimustasaisen vaikuttamistyön mahdollisuuksia on syytä tarkastella kriittisesti.

Verkostolle myönnetyn avustuksen ja kolmannen työntekijän palkkaamisen odotetaan myös tuovan vahvistusta työelämään kohdistuvaan vaikuttamistyöhön ja sen keinovalikoimaan vuodesta 2020 eteenpäin.

Yhteistyö tutkimushankkeiden kanssa

Verkosto on kutsuttu yhteistyökumppaniksi seuraaviin tutkimushankkeisiin, joille on saatu ulkopuolinen rahoitus. Verkosto ei saa toimintaansa rahoitusta näistä hankkeista.

- Lisääntymisen tulevaisuus -hanke, jonka taustalla toimii vuonna 2017 perustettu Finnish Reproductive Studies (FiReSNet) -verkosto. (Koneen säätiö)
- OIVA – Lasten oikeudet ja osallisuus varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja alkuopetuksessa opettajankoulutuksen kehittämishanke, Jyväskylän yliopisto.
- EduPall - Palliatiivisen koulutuksen kehittäminen. Hanke on yksi korkeakoulutuksen kehittämisen kärkihankkeista, jolla pyritään vahvistamaan palliatiivisen hoidon ja saattohoidon koulutusta sairaanhoitajien ja lääkäreiden peruskoulutukseen ja kehitetään jatkokoulutuksen koulutusmallit. (Kokkolan AMK)
- WeAll- tutkimushanke (Suomen Akatemia)
- Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuksen hanke Potentiaali: Sukupuolten tasa-arvoa työelämään. (STM)

Viestintä

Verkoston viestinnän tavoitteena on tuoda verkoston toiminnassa koottu tieto mahdollisimman tehokkaasti päättäjien, palvelujärjestelmän ammattilaisten ja kehittäjien sekä työelämän toimijoiden käytettäväksi. Onnistunut viestintä takaa sen, että monimuotoisten perheiden ääni kuuluu siellä, missä perheiden arkeen vaikuttavia päätöksiä ja kehittämistyötä tehdään. Tältä osin myös vaikuttamistyön ja viestinnän toimenpiteet ja tulokset ovat osin yhteneväisiä.

Verkosto julkaisee yhteisiä lausuntoja ja kannanottoja sekä ylläpitää sosiaalisen median tilejä (Facebook, Twitter, Instagram). Vuonna 2019 julkaistiin 9 tiedotetta ajankohtaisista poliittisista asioista. Vaalivuodesta johtuen annettujen lausuntojen määrä oli tavallista alhaisempi, 4 lausuntoa. Verkostolla oli Facebookissa vuoden 2019 lopussa 2480 seuraajaa, Twitterissä 3420 ja Instagramissa 385. Verkoston verkkosivuilla kävi vuonna 2019 yhteensä 16 159 kävijää, sivukatseluja oli vuoden aikana yhteensä 40 216.

Hallinto ja talous

Kaikkien perheiden Suomi -hanke on saanut STEA:n projektirahoituksen vuosille 2017–2019. Ulkopuolista rahoitusta ei ollut. Hankkeen menot vuonna 2019 olivat 193 207,50 euroa. Hankkeen suurimmat kulut vuonna 2019 ovat henkilöstökuluja (94 499,27€), ostettuja palveluja (18 758,96€), sekä osallistumismaksuja messuille ja tapahtumiin (14 768,72€). Hankkeen taloustilannetta seurattiin johtoryhmässä ja tilinpäätöksen hyväksyy hallinnoivan järjestön hallitus.

Hankkeen johtoryhmä kokoontui 4 kertaa vuonna 2019, lisäksi toiminnanjohtajille järjestettiin kaksi erillistä yhteistä kokoontumista ja verkoston järjestöissä työskenteleville järjestösihteereille sekä viestijöille yhteensä kaksi tapaamista.

Henkilöstö

Suunnittelija Jenni Kerppola siirtyi uusiin töihin helmikuussa 2019 ja tilalle palkattiin erityisasiantuntija Sara Mäkäräinen huhtikuusta 2019 alkaen. Johtavana asiantuntijana jatkoi Anna Moring.

Arviointi

Hankkeen toimeenpanoa seurataan kirjaamalla toiminnan tuotokset, keräämällä palautetta ja raportoimalla johtoryhmälle neljästi vuodessa. Hankkeen väliarviointiraportti jätettiin rahoittajalle alkukevästä 2019 ja siitä saatiin palaute, jonka mukaan arvioinnin ja seurannan menetelmiä kehitettiin ja täsmennettiin.

Hankkeen arviointi toteutettiin vuonna 2019 suunnitelman mukaisesti itsearviointina sekä johtoryhmän arviointina. Johtoryhmälle toteutettiin kysely marraskuussa ja henkilöstö piti oman itsearviointipäivän joulukuussa 2019. Lisäksi työntekijät arvioivat hankkeen toimintatapoja jatkuvasti kerätyn seurantatiedon, saadun palautteen, johtoryhmän kanssa käytyjen keskusteluiden ja keskinäisen kehittämistyön perusteella.

Yhteenveto

Vuoden 2019 toiminnassa korostuivat eduskuntavaalit ja hallitusneuvottelut, käynnistyvän hallituskauden sisältöihin vaikuttaminen etupainotteisesti kaikki olennaiset ministerit tapaamalla sekä verkoston toiminnan vakiinnuttaminen ja siihen tähtäävät toimenpiteet.

Verkosto jatkaa vuoteen 2020 entistä vahvempana kohdennetun toiminta-avustuksen, hyväksi havaittujen toimintatapojen sekä kolmen työntekijän voimin.